Ազգ
Azg
armenian daily

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994 ՇԱԲԱԹ # 21 (524)

Կրկին մեծաքիվ զոհեր Սարաեւոյում

ՍԱՐԱԵՎՈ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC, WSJ: Առնվազն մեկ շաբաթվա ընթացքում կրկին մեծաքիվ զոհեր ընկան Բոսնիայի մայրաքաղաքում: Խաղաղ բնակիչներից 8 հոգի սպանվեցին եւ 15 վիրավոր ընկան այն պահին, երբ փողոցում հերթ էին կանգնել մարդասիրական օգնություն ստանալու համար: Տեղի իսլամական աղբյուրների համաձայն, ականանետային կրակը տեղացել է մայրաքաղաքը շրջապատող բարձունքներում գտնվող սերբական դիրքերից: Նախորդ օրը սերբերը վերացրել էին Սարաեւոն արտաքին աշխարհին կապող ճանապարհի անցարգելքը, ՄԱԿ-ի խաղաղապահներին թույլ տալով մտնել մայրաքաղաք: Կողմերը սաղավարտավորների նոր հրամանատարը՝ գեն. Մայքլ Ռոուզը, սպառնացել էր այլապես գործի դնել իր զրահամեքենաները:

ԱՄՆ

Քլինթոնը պատասխանում է ՌԱԿ-ի դիմումին

Մ. Նահանգների նախագահ Բիլ Քլինթոնը փետրվարի 1-ին անձամբ պատասխան է տվել Ռամկավար ազատական կուսակցության դիմումին, որը հղվել էր նրան հունվարի 5-ին ՌԱԿ կենտրոնական վարչության վարիչ-տնօրեն եւ Արեւելյան շրջանի ու Կանադայի շրջանային վարչության ատենապետ Վաչե Ղազարյանի կողմից: Կուսակցության նամակում, որը գրվել էր Քլինթոն-Ելցին մոսկովյան գագաթաժողովի նախօրյակին, Մ. Նահանգների նախագահի ուշադրությանն էր հանձնվում Լեռնային Ղարաբաղի ու Հայաստանի Հանրապետության անմարդկային շրջափակման փաստը, նախագահ Քլինթոնից իր ազդեցությունը բանեցնելու շրջափակման վերացման ուղղությամբ, ինչը պիտի օգներ շրջանում խաղաղության հաստատմանը եւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորմանը:

Իր պատասխան նամակում, գնահատելով ՌԱԿ-ի մտահոգությունը, Մ. Նահանգների նախագահը վստահեցնում է, թե իր երկիրը, եվրոպական դաշնակիցների հետ, համագործակցելով Հայաստանի, Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ Ռուսաստանի հետ, համակարգված ջանքեր է գործադրում «Լեռնային Ղարաբաղում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ գոյություն ունեցող հակամարտությունը» խաղաղ կարգավորման հանգեցնելու ուղղությամբ: «Իմ վարչությունը, գրում է նախագահը, հանձնառու է ժողովրդավարական բարեփոխումների համար պայքարող երկրներում, ինչպիսին է Հայաստանը, ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների եւ ազատ շուկայական տնտեսության զարգացման նկատմամբ»:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Մարտունու եւ Մաղավուզի ուղղությամբ գրոհները կասեցվել են

Ադրբեջանը ծայրահեղ անտարբեր է իր զոհերի եւ գերիների հանդեպ

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատներում մնում էր լարված: Ինչպես տեղեկացանք ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի դեպարտամենտից, երեկ հիմնական ռազմական գործողություններն ընթանում էին Մարտունու շրջանի արեւելքում, որտեղ ադրբեջանական կազմավորումները վաղ առավոտյան փորձել են լայնածավալ գրոհ ձեռնարկել հայկական պաշտպանական դիրքերի ուղղությամբ: Ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է լիովին կասեցնել բռնամու գրոհը՝ ոչնչացնելով հակառակորդի 1 տանկ եւ մոտ 20 զինվոր: Նախնական տվյալներով, հայկական կողմից տուժածներ չկան: Երեկվա ընթացքում մարտեր են ընթացել նաեւ Մարտակերտի շրջանի Մաղավուզ գյուղի ուղղությամբ, որտեղ նույնպես ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է կասեցնել հակառակորդի գրոհը: Տուժածների մասին տեղեկությունները ճշտվում են:

Երեկ օրվա ընթացքում ադրբեջանական բանակի մի քանի ռազմական ինքնաթիռներ խախտել են ԼՂՀ օդային սահմանը եւ հետախուզական թռիչքներ կատարել Ղարաբաղի հյուսիսում: Ինչ վերաբերում է Քելբաջարի շրջանին, ապա այստեղ երեկվա ընթացքում ռազմական գործողություններ չեն արձանագրվել: Օմարի լեռնանցքի մի մասն առաջվա պես մնում է ղարաբաղյան ուժերի հսկողության տակ:

Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում նույնպես վերջին օրերի հարաբերական անդորրը խախտվել է: Պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության տվյալների համաձայն, փետրվարի 3-ի երեկոյան եւ լույս 4-ի գիշերը ադրբեջանական կազմավորումները հետեւակի մարտական մեքենաներից գնդակոծել են Նոյեմբերյանի շրջանի Ճավարշավան գյուղի պաշտպանական դիրքերն ու Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան գյուղի սահմանապահ ուղեկալը: Հայկական ուժերը դիմել են պատասխան գործողությունների: Մեր կողմից տուժածներ չկան: Երեկ օրվա առաջին կեսին սահմաններում իրադրությունը հանգիստ է եղել:

Միաժամանակ, ինչպես հաղորդում է Սնարքը, ադրբեջանական կողմը ծայրահեղ անուշադրություն է հանդես բերում ռազմագերիների եւ պատանդների փոխանակման հարցում, հայտարարել է ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի մարդու իրավունքների մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը:

Նրա խոսքերով, այս ուղղությամբ տարվող աշխատանքն ընդհատվել է Հեյդար Ալիեւի իշխանության գլուխ բարձրանալուց հետո: «Մեզ ասում են, շարունակել է Խաչատրյանը, որ Ադրբեջանը զինվորներ չունի, որոնք կարողանային գերի ընկնել: Ադրբեջանցի զինվորը կամ պետք է մարտում զոհվի, կամ էլ հաղթանակած տուն վերադառնա»:

Մինչդեռ, նշել է խորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահը, ադրբեջանական կողմը հրաժարվում է մարտադաշտերից հավաքել իր զոհված փնծառայողների դիակները, թեեւ դրա համար Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունները ստեղծում են բոլոր անհրաժեշտ պայմանները:

Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանում գտնվող հայ ռազմագերիների եւ պատանդների ճակատագրին, Խաչատրյանը հայտնել է, որ ԼՂՀ ղեկավարությունն ունի փաստեր, որոնք դերձանս վկայում են նրանց իրավունքների աղաղակող խախտման մասին, ընդհուպ մինչեւ գերիների ֆիզիկական ոչնչացումը: Այս հանգամանքը Ստեփանակերտին թելադրում է այսուհետեւ էլ ջանքեր գործադրել ռազմագերիների եւ պատանդների փոխանակման միջոցով նրանց ազատելու համար, պաշտպանելով մարդու իրավունքները, այդ գործում ներգրավելով հեղինակավոր միջազգային կազմակերպություններին, ընդգծել է Հրանտ Խաչատրյանը:

Գիլմորը խուսափում է հրապարակային հայտարարություններից

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «Ես ձեռնպահ կմնամ հրապարակային հայտարարություններից ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման խաղաղ նախաձեռնությունների առիթով», հայտարարել է Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Հարի Գիլմորը՝ պատասխանելով այն հարցին, թե Միացյալ Նահանգներն ինչ վերաբերմունք են հանդես բերել Ռուսաստանի վերջին նախաձեռնությունների նկատմամբ: Ինչպես հայտնի է, Մոսկվան առաջարկել է որպես արյունահեղության դադարեցման երաշխիք տարածաշրջան մտցնել իր խաղաղարար ուժերը: Հարի Գիլմորի կարծիքով, երաշխիքների հարցը պետք է քննարկեն առաջին հերթին հակամարտության մեջ ներքաշված կողմերը:

ԻՐԱՆ

Հայկ Հովսեփյանի սպանության կասկածելիներից մեկը ձերբակալված

ԹեՀՐԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, REUTER, AGBU-AIS: Իրանի մայրաքաղաքում լույս տեսնող «Ջումհուրի է Էսլամի» օրաթերթի համաձայն, ոստիկանությունը ձերբակալել է մի մարդու, որը կասկածվում է իրանահայ եկեղեցական Հայկ Հովսեփյան Միհրի սպանության մեջ: Իրանում Ավետարանական եկեղեցու խորհրդի եւ Աստծո եկեղեցիների համագումարի վերակացու Հայկ Հովսեփյանի ընտանիքի տված տեղեկությունների համաձայն, գրում է նույն թերթը, ոստիկանությունը ներկայումս հարցաքննում է կասկածելուն: Թերթը ավելացնում է, թե հայ եկեղեցականը սպանվել է դանակի հարվածներով, եւ նրա մարմինը գտնվել է Թեհրանից 40 կմ հեռավորության վրա, Փարաժում: Թերթը չի նշել, թե ե՞րբ է գտնվել Հայկ Հովսեփյանի մարմինը:

Մյուս կողմից, BBC ռադիոկայանը երեկ հաղորդեց, թե նախորդ օրը հայ եկեղեցականի մարմինը վերստին թաղել են, իսլամական մի գերեզմանոցից տեղափոխելով քրիստոնեական գերեզմանատուն:

Ըստ ռադիոկայանի, Միացյալ Նահանգների պետքարտուղարությունը պաշտոնապես բողոքել է Հայկ Հովսեփյանի սպանության առթիվ, իրանյան իշխանություններից պահանջելով ամբողջական բացատրություն տալ կատարվածի մասին: ■

ՏԱՄԱՌՈՏ

Դատախազներն էլ են դոլլարով կաշառք վերցնում

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Երեկ երեկոյան մայրաքաղաքի ներքին գործերի վարչության օպերատիվ խմբի կողմից իր աշխատասենյակում ձերբակալվել է Երեւանի դատախազի ավագ օգնական, արդարադատության կրտսեր խորհրդական Ալեքսան Մուրադյանը: Ինչպես հայտնել են Հայաստանի ներքգործնախարարության մամլո կենտրոնում, ձերբակալությունը կատարվել է ոմն քաղաքացուց 2000 ամերիկյան դոլլարի կաշառք ստանալու փաստով: Ինչպես հայտնի է դարձել գործակալությանը, տվյալ քաղաքացին մեղադրվելիս է եղել թմրադեղերի ձեռքբերման մեջ, եւ դոլլարով կաշառքը տվել է քրեական պատասխանատվությունից ազատվելու համար:

Կթանկանան ավիատոմսերը

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Փետրվարի 6-ից Հայաստանում կբարձրանան ավիատոմսերի գները: Մոսկվա թռչող ինքնաթիռի տոմսը կարժենա 95 հազար ռուսական ռուբլի կամ 7920 դրամ: Նախկինում Մոսկվա թռչելու համար ուղեւորները վճարում էին 90 հազար ռուսական ռուբլի կամ 6660 դրամ: Սանկտ Պետերբուրգ կատարվող թռիչքն արժե 115 հազար ռուսական ռուբլի, Դոնի Ռոստով՝ 88800 ռուբլի կամ 7400 դրամ, Մինվոդի՝ 46 հազար ռուբլի կամ 3830 դրամ, Աշգաբադ՝ 88 հազար ռուբլի կամ 6670 դրամ, Մինսկ՝ 180 հազար ռուբլի: ■

ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ

Թբիլիսին եւ Երեւանը շահագրգիռ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Վրաստանի պաշտպանության նախարարության կայացուցիչները Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության ղեկավարության հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ բարձրացրել են խաղաղարար գործունեության շրջանակներում Վրաստանում Ռուսաստանի զորքերի լրացուցիչ կազմավորումների վերատեղաբաշխման հարցը: Այս մասին այսօր հայտնեց փորձագետ գնդապետ Պավել Ֆելգենհաուերը: Նրա ասելով, իր տարածքում Ռուսաստանի զորքերի ներկայության հարցում շահագրգռված է նաեւ Հայաստանը: «Այս մասին խոսվել է Անդրկովկասում ռուսաստանյան զորամիավորումների խմբի զինվորական հրամանատարության հետ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վերջերս վարած բանակցությունների ժամանակ», ընդգծել է փորձագետը: Անդրադառնալով Ռուսաստանի եւ Վրաստանի զինվորական ղեկավարության բանակցությունների արդյունքներին Պավել Ֆելգենհաուերը հայտնել է, որ խոսքը հիմնականում վերաբերել է Անդրկովկասում Ռուսաստանի զորախմբի զինվորներին իրավական եւ այլ երաշխիքներ տրամադրելուն: «Ռուսաստանի բանակի զինծառայողները վաղուց են սպասում իրենց սոցիալական, կենցաղային եւ այլ հիմնախնդիրների լուծմանը»: ■

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Էդ. Ջերեջյանը Իսրայելում ԱՄՆ դեսպան

Բոստոնում հրատարակվող ՌԱԿ անգլիագիր պաշտոնաթերթերից իմանում ենք, թե հայազգի ամենահայտնի դիվանագետ Էդվարդ Ջերեջյանը նշանակվել է Իսրայելում Մ. Նահանգների դեսպան: Ամերիկյան պետքարտուղարի Միջին եւ Մերձավոր Արեւելքի գծով տեղակալ Էդ. Ջերեջյանի այս նոր պաշտոնում նշանակվելը քաղաքական առումով պետք չէ դիտել որպես պաշտոնի իջեցում: Ընդհակառակը, 30 տարվա դիվանագիտական փորձառությամբ, լայն համակրանք եւ վստահություն վայելող դիվանագետի այս նոր նշանակումը հուշում է, որ շոշափելի քաղաքական-դիվանագիտական աշխատանքի զբաղված օրեր են լինելու աշխարհի այդ մասում: Իսկ եթե նկատի ունենանք, որ Էդ. Ջերեջյանը 4 տարի եղել է ԱՄՆ դեսպանը Դամասկոսում եւ այդ ընթացքում «հաջողեցրել» ամերիկա-սիրիական հարաբերություններում արձանագրված «ձնհալը», ապա պետք է ենթադրել, որ այդ տարածաշրջանում նոր մղում է ստանալու Իսրայել-Սիրիա խաղաղության գործընթացը:

Այս առթիվ իսրայելական անգլիագիր օրաթերթ «Ջերուզալեմ պոստ»-ը գրել է, թե Վաշինգտոնի քաղաքական նորին շրջանակներում, ինչպես նաեւ պետքարտուղարության պաշտոնաթերթերը, իսրայելցի դիվանագետներն ու նույնիսկ վերլուծողները միաբերան բարձր գնահատում են Ջերեջյանին որպես պրոֆեսիոնալի, որը կատարելապես համապատասխանում է իր նոր պաշտոնին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

«Իշխանությունները հայտնվեցին մեկուսացման մեջ»

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Պարոն Սիրադեղյանը պաշտոնապես հաստատեց բոլորիս համար ակնհայտ մի փաստ. Հայաստանի Հանրապետությունը ղեկավարում են մաֆիոզ կառույցներ, մեկնաբանելով փետրվարի 3-ին Հայաստանի ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանի մամուլի ասուլիսին կատարած հայտարարությունները, հայտարարեց ՀՀ ԳԽ Արցախի հարցերով հատուկ հանձնաժողովի քարտուղար Սուրեն Զոլյանը: Ողջունելով մեղավորներին պատասխանատվության ենթարկելու (անկախ նախկինում եւ այժմ զբաղեցրած պաշտոններից) միտումը, այնուամենայնիվ զարմացնում է հետեւյալը. ներքին գործերի նախարարի հայտարարությունը պիտի հիմնված լիներ ոչ թե օպերատիվ տվյալների, այլ հարուցված գործերի հիման վրա, եւ միայն գործի ավարտից հետո նա կարող էր հրապարակել այն: Հուսով եմ, որ իրավասու մարմինները կտան իրենց գնահատականը քրեական մեղադրանքներին, իսկ եթե դրանք հաստատվեն՝ մեղավորները (եւ ոչ միայն պ. Սիրադեղյանի կողմից նշված) կպատժվեն ամենայն խստությամբ:

Սակայն ուզում եմ արձագանքել այլ բանի՝ գեներալ-մայոր Սիրադեղյանի կողմից Աշոտ Մանուչարյանի՝ որպես ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդականի գործունեությանը տրված գնահատականին՝

1. Պնդումը, թե Մանուչարյանի ջանքերով դաշնակցականներն անցան իշխանության Լեռնային Ղարաբաղի Գերագույն խորհրդում, նախ չի համապատասխանում իրականությանը, ապա անտեսում է ԼՂՀ օրինական իշխանությունների իրավասությունները: Նման պնդումը վիրավորական է ոչ թե Դաշնակցության եւ ոչ էլ Մանուչարյանի, այլ նախեւառաջ Ղարաբաղի ժողովրդի եւ նրա նորաստեղծ պետականության համար:

2. Որպես մասնակից, ականատես եւ գործընկեր (թեեւ մենք որոշ տարաձայնություններ ունեինք) կարող եմ հաստատել, որ Մանուչարյանը, իրոք, մեծ դեր խաղաց Հայաստանի արտաքին եւ ներքին քաղաքականությունը ղարաբաղյան հիմնահարցում ճշտելու եւ մշակելու գործում:

1992 թ. մարտից մինչեւ օգոստոսը մի քանի նախորդած ակնհայտ ձախողումներից հետո, որոնց հետեւանքները մինչ օրս զգացնել են տալիս, Մանուչարյանը համակարգում էր տարվող աշխատանքը եւ նա կարողացավ հասնել թե պետական (եւ գործադիր, եւ օրենսդիր), թե կազմակերպությունների ջանքերի համախմբմանը: Ստեղծվել էին լուրջ նախադրյալներ Ղարաբաղի շահերից ելնող որոշումների իրագործման համար, սակայն, ցավոք, 1992 թ. սեպտեմբերից նա ստիպողաբար մեկուսացվեց այս աշխատանքներից: Մեկուսացնելով կարող ուժերը ղարաբաղյան քաղաքականության մշակմանը մասնակցելու հնարավորությունից, այսօր իշխանությունն ինքն է մեկուսացված վիճակում հայտնվել, ակտիվ քաղաքականության փոխարեն արտգործնախարարությունը բավարարվում է ավանդական դարձած հավանության արտահայտություններով ցանկացած հերթական այլոց նախաձեռնություններին, որոնք, ի դեպ, բնավ էլ չեն բխում ոչ ՀՀ, ոչ ԼՂՀ կենսական շահերից:

3. Արցախի հանձնաժողովը միշտ պնդել է, որ Ղարաբաղի հիմնահարցը համազգային է, եւ դրա շուրջը պիտի համախմբվեն հայության բոլոր քաղաքական, հասարակական եւ մասնագիտական ուժերը»:

Զոլյանը կարծիք հայտնեց, որ Մանուչարյանի վերադարձի հիմնական նպատակը՝ անկախ փորձագիտական կենտրոնի ստեղծումը, որը մշակելու է այլընտրանքային մոտեցումներ Ղարաբաղի հիմնահարցին, պիտի խրախուսվի, ոչ թե խոչընդոտվի կառավարական կառույցների կողմից:

Զոլյանի խոսքերով, բացասական եւ հեռանկար չունեցող են այսօրվա իշխող մոտեցումները, որոնց աղետալի հետեւանքները իր վրա կրում է ամբողջ ազգը: «Պրն. Սիրադեղյանի միտումը՝ սահմանափակել Ղարաբաղի քաղաքականության մշակումը նեղ շրջանակներում, գնահատում եմ որպես հայտանիշ, որ հրապարակման դեպքում այդ քաղաքականությունը չի արժանանա ժողովրդի հավանությանը», ասաց Սուրեն Զոլյանը: ■

Ներքգործնախարար Վանո Սիրադեղյանի փետրվարի 3-ին արած հայտարարություններում հնչած մեղադրանքները ծանր էին, մեղադրողը՝ ահեղ, որպեսզի սա դիտենք քաղաքական կամ պալատական հերթական ինտրիգ: Նախարարն, իր իսկ ասելով, մտահոգ էր, հուզված, չենք կարծում, թե ոչ անկեղծ: Սակայն ահա, երեկ հնչեցին առաջին արձագանքները: ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունում հրաժարվեցին նախագահի անունից որեւէ մեկնաբանություն տալ, ասելով, թե՝ նախագահն զբաղված է ավելի կարեւոր գործերով: Կից սյունակում պատգամավոր Սուրեն Զոլյանը փորձում է դատել սառը եւ հանդարտ, սակայն արդյոք անաչա՞ռ: Ստորեւ նախկին քաղաքապետ Համբարձում Գալստյանը երկինք ու գետին է վկա բերում, թե իր ձեռքերը մաքուր են: Համոզված ենք, կխոսեն նաեւ ուրիշները: Սակայն վերջը ո՞ւր է տանում: Մի՞թե մեր երկրի բազմաչարչար ներքին կայունությունը հենված էր վառոդի տակառի վրա, որին մի կայծը բավական էր:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Համբարձում Գալստյանն ամեն ինչ հերքում է

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Փետրվարի 3-ին ներքգործնախարար Վանո Սիրադեղյանն իր սենսացիոն ասուլիսում մի շարք լուրջ մեղադրանքներ ներկայացրեց հանրապետության մի քանի նախկին բարձրաստիճան պաշտոնյաների: Ընդ որում, մեղադրանքների մի զգալի մասն ուղղված էր Երեւանի նախկին քաղաքագլուխ Համբարձում Գալստյանին: Այդ առիթով որոշեցինք որոշ բացատրություններ ստանալ անձամբ պրն. Գալստյանից: Հիշեցնենք՝ հիմնական մեղադրանքները երեքն էին. ըստ նախարարի, նախկին քաղաքագլուխը 1991 թ. 15 մլն. ռուբլու ածուխի փողի էր բերել Հայաստան՝ իր խողանի ընկերոջ միջոցով, որը, սակայն, անպետք էր, եւ Երեւանի գործկոմների նախագահներին հարկադրել գնել դրանք: Երկրորդ՝ «Առագաստ» ձեռնարկությունը, որը, ըստ պրն. Սիրադեղյանի, պատկանում է Համբարձում Գալստյանին եւ Գեւորգ Վարդանյանին (Ժոկո), պետությունից 800 հազար դոլարի վարկ է վերցրել եւ առայժմ վերադարձրել միայն կեսը, եւ երրորդ՝ Համբարձում Գալստյանը Հայաստանից Իրան է արտահանում ամբարձիչներ, Քանաքեռի ալյումինի գործարանի արտադրանքը եւ այլն, փոխարենը ներմուծում ձմերուկ եւ չամիչ:

Եւ այսպես, նախկին քաղաքագլուխն ամենից առաջ հերքեց քարածխի «պատմությունը»՝ հայտնելով, թե ինքը 1991 թ. է ծանոթացել Կեմերովոյի մարզխորհրդի նախագահ Աման Տուլեեւի հետ, իսկ 110 հազար տոննա քարածուխը բերվել է Կրասնոյարսկից՝ 1 տոննան 13 ռ. 80 կ. արժեքով (այն դեպքում, երբ անտրացիտը՝ ուկրաինական ածուխը, արժեր 800 ռ.): Ըստ պրն. Գալստյանի, քարածուխն ամբողջությամբ սպառվել է, եւ հենց դա է փրկել քաղաքը, որովհետեւ այդ տարի դրա շնորհիվ ծառեր չեն կտրվել: Մեր ներկայությամբ նա զանգահարեց քաղաքի մի քանի գործկոմների նախագահների, որոնք հաստատեցին, որ իրենց ոչ միայն չեն ստիպել գնել այդ ածուխը, այլեւ դրա պահանջարկը մեծ էր, եւ նույնիսկ տարբեր շրջաններից խնդրում էին իրենց նույնպես ածուխ վաճառել: «Թող Սիրադեղյանը գտնի մի մարդու անուն տա, որին ստիպել են գնել ածուխը», ասաց նա:

«Առագաստ» ձեռնարկության մասին պրն. Գալստյանը հայտարարեց միայն, որ այն իր հետ ոչ մի կապ չունի: «Փոխարենը ես կարող եմ հայտարարել, որ այն պատկանում է, ասենք, Բորնեոյի ցեղերից մեկի առաջնորդին», ասաց նա: Ինչ վերաբերում է Իրանի հետ առեւտրին, ապա նախկին քաղաքագլուխը տեղեկացրեց, որ «Հայաստանից տարել եմ 70-80 ամբարձիչ, [illegible] արտադրանքը, էլեկտրաշարժիչներ: Մետաղներ չեմ տարել: Այս ամենը օրինական փաստաթղթերով ձեւակերպված է մաքսատանը: Փոխարենը բերել ենք. միայն այս ամիս՝ 200 տ յուղ (50 տ տրվել է Ղարաբաղին, 100 տ՝ առեւտրի նախարարությանը, որն իր հերթին տվել է բանակին), մոտ 100 տ շաքար, որից 60-70 տոննան տրվել է Ղարաբաղին (այս ամենը՝ շուկայականից ցածր գներով), եւ 5 տոննան տրվել է որպես նվեր, 62 հազար տուփ պահածո, 36 հազար տուփ իսրայելական սառ ապուր (մեկ տուփը նախատեսվում է 180 հոգու համար)՝ բանակին, Օմանից՝ 30 տոննա արմավի յուղ եւ այլն: Այո, բերել ենք նաեւ ձմերուկ եւ չամիչ, սակայն ոչինչ Ռուսաստանում չենք վաճառել»: Պրն. Գալստյանը հայտարարեց նաեւ, թե իրենք ոչ մի կոպեկ պետական վարկ չեն ստացել:

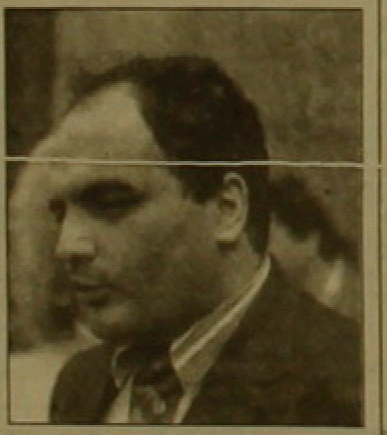

«Ես գտնվում եմ Հայաստանում, ոչ մի տեղ փախչելու մտադրություն չունեմ, մեծ հարգանք ունեմ ներքին գործերի նախարարի պաշտոնի նկատմամբ եւ գտնում եմ, որ նա պետք է իր հայտարարությունը հասցնի տրամաբանական ավարտին, այն է՝ քրեական գործ հարուցի», հայտարարեց նա՝ ավելացնելով, թե ինքը պատրաստվում է դադարեցնել տնտեսական գործունեությունը: Համբարձում Գալստյանը հրաժարվեց ներկայացնել իրադարձությունների հետագա զարգացման վերաբերյալ իր պատկերացումները՝ հայտարարելով միայն, թե նախագահին սա չի ներվի, իսկ իրենց պատասխանը երկար սպասեցնել չի տա: Նա նշեց նաեւ, թե պատահական չէ, որ Վանո Սիրադեղյանն այս արշավը սկսել է այն բանից հետո, երբ ինքը պահանջել է նրա հրաժարականը:

Մեր կողմից ասենք, որ ոչ մի երկրում ոչ մի նախարար (հատկապես ներքգործնախարարը) հենց այնպես ոչ մի հայտարարություն չի անում: Ոչ ոք չի էլ կասկածում, որ դրան հաջորդելու են լուրջ իրադարձություններ, այլ կերպ ասած՝ լուրջ պայքար: Ամենամտահոգիչն այն է, որ այս ամենը սկսվում է այն պահին, երբ հանրապետությանն այնքան անհրաժեշտ է ներքին կայունությունը: Մինչդեռ նախկին դաշնակիցները դուրս են գալիս «պատերազմի արահետ», եւ այս համատարած «ցեխակոծման» հազիվ թե որեւէ մեկը մաքուր դուրս գա:

ՀԱԿԻՐՃ

Հայաստանում նախատեսվում է կառավարման դպրոցի բացումը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 3-ին ՀՀ ԳԽ առաջին փոխնախագահ Արա Սահակյանն ընդունեց ֆրանսիացի փորձագետների խմբին՝ Ժան Կլոդ Լյուկի գլխավորությամբ, որոնք շաբաթվա ընթացքում հանրապետությունում ուսումնասիրում են եվրոպական «Տասիս» ծրագրի շրջանակներում կառավարման դպրոց հիմնելու հնարավորության հարցը: ՀՀ ԳԽ մամուլի կենտրոնից Նոյյան Տապան գործակալությանը հայտնեցին, որ մինչեւ դպրոցի բացումը (ընթացիկ տարվա սեպտեմբերին) նախատեսվում է կազմակերպել մի շարք սեմինարներ պետական ծառայողների համար, որոնցից լավերը հետագայում կարող են դասավանդել կառավարման դպրոցում:

Ապրանքների թանկությունը կապված է վառելիքի թանկության հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մանկական սնունդ, մարզահագուստ, կանացի տրիկոներ եւ վերնազգեստ արտադրող Երեւանի տրիկոտաժ ձեռնարկությունների արտադրական միավորման գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար Իգոր Պողոսյանը Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հայտնել է, որ 1993 թ. միավորումում արտադրվել է 326,3 մլն ռուբլու 542 հազ. կտոր արտադրանք, թեեւ պլանավորված է եղել արտադրել 250 մլն ռուբլու 650 հազ. կտոր: 1994 թ. հունվարին արտադրվել է 41 մլն ռուբլու 11 հազ. կտոր, պլանավորված 10 հազարի փոխարեն: Ըստ Ի. Պողոսյանի, արտադրատեսակների բարձր գները պայմանավորված են օգտագործվող մազութի թանկությամբ (ներկայումս օրական ծախսվում է 64 մլն ռուբլու մազութ): Միավորումը հումքը ստանում է Գյումրիից: Մինչեւ մարտի 1-ը արտադրված ապրանքի 1/3-ը պետք է արտահանվի Ռուսաստան, այնտեղից հումք ձեռք բերելու պայմանով: Ինչպես նշեց Ի. Պողոսյանը, եթե արտադրանքը չհաջողվի արտահանել եւ հումք ձեռք չբերվի, միավորումը կդադարի աշխատել:

Մայրաքաղաքի դպրոցներում վերականգնվել է ուսումնական ընթացքը

Ըստ ՀՀ լուսավորության նախարարության դպրոցների վարչության պետ Նորայր Ղուկասյանի տվյալների, այսօր Երեւանում գործում են բոլոր միջնակարգ դպրոցները: Նախարարության ներկայացուցիչները փետրվարի 1-ին այցելել են 53, ապա եւս 40 դպրոց եւ տեղում հետեւել են իրադրությանը: Այն հարցին, թե արդյո՞ք ապահովվու՞մ են ՀՀ առողջապահության նախարարության սանէպիդվարչության պահանջները՝ դասասենյակում օդի անհրաժեշտ ջերմաստիճան եւ սանհանգույցներում բավարար վիճակ ապահովելու մասին, պրն. Ղուկասյանը պատասխանեց, որ ջերմաչափով չափումներ չեն կատարվել, բայց դատելով ուսուցիչների եւ աշակերտների գոհունակությունից, դասասենյակներում պարապել հնարավոր է:

Երեկ պրն. Ղուկասյանն այցելել է Էջմիածին եւ Հոկտեմբերյան: Դրությունն անհամեմատ լավ է Էջմիածնի դպրոցներում: Նույնը չի կարելի ասել Հոկտեմբերյանի դպրոցների մասին: Նախարարությունը միջոցառումներ է ձեռնարկում այստեղի դպրոցներին եւս հեղուկ վառելանյութ հասկացնելու համար:

Ըստ երեկվա տվյալների, այս գործը բավական լավ կազմակերպված է Մարտունու, Եղեգնաձորի, Թումանյանի, Աշոցքի դպրոցներում: Ռ. Խ.

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ռուբեն Շուգարյան. Ինչ-որ տեղ արդարացնում եմ ամերիկացիներին

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Հայաստանին ցուցաբերվող ամերիկյան մարդասիրական օգնության դանդաղումը կապված է Վրաստանի կողմից հարուցած դժվարությունների հետ: Անդրադառնալով այդ խնդրին, ԱՄՆ-ում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ռուբեն Շուգարյանն ասաց, թե մարդասիրական օգնությունը շարունակվում է գալ, եւ արդեն ճանապարհին է 5000 տոննա ճապոնական կերոսինը: «Մեր ճնշումը շատ մեծ էր: Բայց կարծում եմ, տեխնիկական պատճառներն էին շատ: Վրաստանը հինգ անգամ բարձրացրել էր տեղափոխման գները, որն ամերիկացիների համար անընդունելի էր», նշեց պրն. Շուգարյանը: Նրա կարծիքով, պետք է մտածել նաեւ այլ տարբերակների մասին, քանի որ ամեն մի նման դեպք ստեղծում է նախադեպ մյուս օգնության համար, եւ եթե այսօր 5 անգամ են բարձրացնում, ապա վաղը կարող են այդ թիվը հասցնել 10-ի: Դեսպանի կարծիքով, օգնության տեղափոխման մեղավորները շատ են: Ամերիկյան կողմն էլ որոշակի պահանջկոտություն չի ցուցաբերել, թեեւ հայտնի է, որ հունվար ամսվա ընթացքում Հայաստանի ամերիկյան դեսպանատունը փորձել է Վրաստանի ամերիկյան դեսպանության միջոցով լուծել այդ խնդիրը:

«Նկատի ունենալով դա, ես ինչ-որ տեղ արդարացնում եմ նաեւ ամերիկացիների անկարողությունը», ասաց նա:

Այժմ նախատեսվում է, որ մինչեւ մարտ ամսվա վերջը 16-17 հազար տոննա կերոսինի հիմնական մասը կհասցվի Հայաստան:

«Կարծում եմ, այս անգամ որեւէ խոչընդոտ չի լինի», ասաց Ռուբեն Շուգարյանը:

Նրա ասելով, այնուամենայնիվ, չպետք է մոռանալ, որ անցած 1,5 տարվա ընթացքում Հայաստանին ամենաշատ մարդասիրական օգնությունը ուղարկել է Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները: Այդ օգնության ընդհանուր արժեքը հասնում է մոտ 200 մլն. դոլարի:

Դեսպան Ռուբեն Շուգարյանի հետ հարցազրույցն ամբողջականությամբ կարդացեք մեր թերթի հաջորդ համարում: ■

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ ստեղծերը ՊԱՒԷԼ ՂԱԼԼԱԹԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայութիւն
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303. Call (818) 598-0423 Fax:
(818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«Ազգ» օրաթերթը հաղորդվում է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆՖՈ» ՍՊԸ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7-8852 281425,
Ֆաքս 7-8852 265082
E-MAIL INTERNET: ROOT.
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ, ԱՊՀ

ՍԱՀՄԱՆՆԵՐ

Ռուսաստանյան սահմանապահները կպաշտպանեն հարեւաններին, իսկ ծախսերը՝ կկիսեն

Ռուսաստանը՝ միակ պետությունն է, որն անհրաժեշտ է համարում իր սահմանները պաշտպանել հարյուր եւ հազարավոր կիլոմետրեր հեռու սեփական տարածքից: Ռուսաստանի սահմանապահները բացի իրենց սահմաններից, պաշտպանում են նաեւ անկախ այլ պետությունների սահմանները: Ցամա-, ծով բուն Ռուսաստանի սահմանների երկարությունը կազմում է 22.125 կիլոմետր: Սակայն, եթե հաշվի առնենք, որ ԱՊՀ որոշ երկրներում Ռուսաստանը պահում է սահմանապահ ջոկատներ, ապա նա ստիպված է անվտանգությունը ապահովել եւս 3.6 հազար կիլոմետր գծի վրա: Ընդ որում, սահմանապահ զորքերի թիվը մնացել է նախկինը: Ելցինի հրամանագրով սահմանապահ զորքերը դուրս են բերվել լուծարված անվտանգության նախարարության կազմից որպես դաշնակցային հատուկ ծառայություն, որը սկզբունքորեն նշանակում է կարգավիճակի բարձրացում մինչեւ նախարարության մակարդակի: Ահա թե ինչ է ասում այդ մասին սահմանապահ զորքերի գլխավոր հրամանատար գեներալ-գնդապետ Անդրեյ Նիկոլաեւը, որն այդ պաշտոնում փոխարինեց գեներալ Վլադիմիր Շլյախտինին 1993 թվականի ամռանը տաջիկ-աֆղանական սահմանում տեղի ունեցած ողբերգական իրադարձություններից հետո:

Կարիք կա՞, արդյոք, Ռուսաստանի սահմանապահներին ուղարկել ծառայելու այլ պետությունների ուղեկալներում՝ թեկուզ բարեկամական, բայց եւ անկախ: Չէ՞ որ նրանք իրենց զինվորներին չեն ուղարկում պաշտպանելու Ռուսաստանի սահմանները, ասենք, Չինաստանի կամ Ֆինլանդիայի հետ:

– Ռուսաստանը եւ ԽՍՀՄ նախկին հանրապետությունները բաժանված են պետական սահմանով: Սակայն Համագործակցության պետությունները հաջողությամբ չեն կարող լուծել սահմանային խնդիրները: Դա հակասում է մեր տնտեսական շահերին եւ ազգային անվտանգությանը: Ռուսաստանի զորամասերը եւ ստորաբաժանումները պայմանագրային կարգով պաշտպանում են Հայաստանի, Վրաստանի, Կիրգիզստանի եւ Տաջիկստանի սահմանները: Համապատասխան փաստաթղթեր են ստորագրվել Թուրքմենստանի հետ: Մեր սահմանապահների ծառայությունն այնտեղ նաեւ Ռուսաստանի օգտին է: Բելառուսը, Ուկրաինան, Ղազախստանը եւ Ուզբեկստանը սահմանը պաշտպանում են իրենց ուժերով: Սակայն Ռուսաստանն իր պարտքն է համարում օգնել նրանց ստեղծելու սահմանապահ կառույցներ շինարարությունում, կադրեր նախապատրաստել:

– **Ռուսաստանի Դաշնության սահմանները Միության այլ հանրապետությունների հետ մեծ մասամբ չեն հսկվում: Անցանկալի հյուրերը հեշտությամբ կարող են թափանցել Ռուսաստան ԱՊՀ երկրների միջով: Այդ կացությունը ի՞նչ հետեւանքներ կարող է ունենալ:**

– Արդյոք կարելի՞ է մի ընդհանուր պատկեր դնել, ասենք, Ղազախստանի, Բելառուսի, Ուկրաինայի սահմաններում: Սակայն նոր սահմանի այն տեղամասերը, որոնց բաց լինելը կարող է էական վնաս հասցնել Ռուսաստանի անվտանգությանը, մեր կողմից փակված են կամ փակվում են: Վերցնենք, օրինակ, բալթյան սահմանը. անցյալ տարի կանխվեց Ռուսաստանից մի քանի հազար տոննա գունավոր եւ հազվագյուտ մետաղների, վառելիքաքսուքային նյութերի, եւ այլ մաքսանենգ նյութերի արտահանումը՝ ավելի քան 2 միլիարդ ռուբլու արժողությամբ:

– **Աշգաբադում ստորագրվեց Կենտրոնական Ասիայում ԱՊՀ արտաքին սահմանների պահպանման վերաբերյալ համագործակցության հուշագիրը: Ինչպիսի՞ պայմաններով կիրագործվի այդ համագործակցությունը: Ո՞վ եւ ինչքա՞ն կվճարի: Ինչպիսի՞ն կլինի Ռուսաստանի սահմանապահների կարգավիճակը:**

– Հուշագրում ասված է, որ արտաքին սահմանների պաշտպանումը ընդհանուր գործ է եւ պիտի իրականացվի համատեղ ջանքերով: Համագործակցության պայմանները որոշվում են բազմակողմ եւ երկկողմ համաձայնություններով, որոնք պետք է կնքվեն եռամսյա ժամկետում: Կիրգիզստանում, Տաջիկստանում եւ Թուրքմենստանում ծառայող Ռուսաստանի զինվորների կարգավիճակն արդեն որոշված է: Մեր սահմանապահների իրավունքները պաշտպանվում են օրենսդրական կարգով: Ինչ վերաբերում է ծախսերին, մեր մոտեցումն է ծախսերը կիսել: Դա անհամեմատ նվազ է, քան այն գումարը, որը հարկավոր կլիներ ԱՊՀ պետությունների հետ նոր սահմանի կահավորման դեպքում:

– **Տնտեսական ինտեգրացիայի նկատմամբ անհաղթահարելի ձգտումը համակերպվում է լիարժեք անկախության հետ: Այնպես չի՞ ստացվի, որ 5–10 տարի հետո Ռուսաստանը կպաշտպանի հարեւան պետությունների սահմանները, իրենը թողնելով անտեր:**

– Մեզ շատ բան է միավորում, որը չի թողնում միմյանցից անջատվել պատվարով: Համոզված եմ՝ երկրներից ոչ մեկը չի առարկի Համագործակցության շրջանակներում հարեւանների հետ բաց սահմաններին, եթե նրա ինքնիշխանությանը եւ ազգային անվտանգությանը ոչինչ չի սպառնում: Իսկ դա, մասնավորապես, ապահովվում է նաեւ ԱՊՀ արտաքին սահմանների հուսալի պաշտպանությամբ: Մի՞թե Ռուսաստանը, պաշտպանելով Ֆինլանդիայի հետ սահմանը, դրանով իսկ չի նպաստում Ուկրաինայի ազգային անվտանգության ապահովմանը: Կամ, հակառակը՝ ուկրաինացի սահմանապահները, խոչընդոտելով ուկրաինա-լեհական սահմանում մաքսանենգների գործունեությունը, չե՞ն պաշտպանում նաեւ Ռուսաստանի տնտեսական շահերը:

– **Որոշ ժամանակ առաջ Ադրբեջանը պնդում էր, որ Ռուսաստանի սահմանապահ զորքերը թողնեն իր տարածքը: Նախիջեւանից, օրինակ, նրանք հեռանում էին, այնտեղ թողնելով իրենց ողջ գույքը եւ սպառազինությունը: Այժմ Հեյդար Ալիեւը զանգատվում է, որ Իրանի հետ սահմանի 170 կիլոմետրը զավթված է հայկական զորքերի կողմից եւ, ըստ երեւույթին, դեմ չի վերստին հրավիրել ռուսաստանցիներին: Այդ հրավերին ի՞նչ կպատասխանի Ռուսաստանը:**

– Ռուսաստանի Դաշնության սահմանապահ զորքերը մտադիր չեն խառնվել ցանկացած պետության ներքին գործերին կամ ստանձնել խաղաղարարի դեր շրջանային հակամարտություններում: Հունվարի սկզբին ես եղա Ադրբեջանում: Անհրաժեշտ է գտնել Իրանի եւ Թուրքիայի հետ Ադրբեջանի սահմանի պաշտպանման հարցում համագործակցության փոխընդունելի ձեւեր: Ադրբեջանից դուրս բերված զորամասերն այժմ պաշտպանում են Ռուսաստանի նոր սահմանները: Նրանք հսկում են միջազգային հաղորդակցությունների գծերը Մախաչկալայի շրջանում, դիտարկման տակ են վերցրել Կասպից ծովի ափը, պաշտպանում են վրացական սահմանի լեռնաբերձ տեղամասը:

«Իզվեստիա»
13 հունվար

ՎՐԱՍՏԱՆ

Պետդուման քննադատում է ռուս-վրացական պայմանագիրը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԷ: «Իմ կարծիքով, Բորիս Ելցինի Վրաստան կատարած այցի արդյունքները հավասար են զրոյի: Չէ որ Թբիլիսիում ստորագրված բոլոր համաձայնագրերը ուժի մեջ կմտնեն Պետական դումայում դրանց վավերացումից հետո: Իսկ դա, ինչպես հայտարարեց հենց Ռուսաստանի նախագահը մամլո ասուլիսում, տեղի չի ունենա, քանի դեռ մենք այստեղ՝ Վրաստանում չենք լուծել մեր ներքին խնդիրները», ասաց «Ժողովրդական ճակատ» կուսակցության ղեկավար Նոդար Նաթաձեն:

Իսկ Վրաստանի Ազգային ժողովրդավարական կուսակցության ղեկավարներից մեկը՝ նախկին փոխվարչապետ Իրինա Սարիշվիլին ասաց, որ Ելցինի այցի նկատմամբ իր վերաբերմունքը դրական է, քանի որ Ռուսաստանի ու Վրաստանի միջեւ պետական մակարդակով նոր հարաբերությունների կարգավորման հիմք է դրվել: Դրա հետ մեկտեղ Սարիշվիլին նշեց, որ իրենց շփոթեցնում է այն փաստը, թե Ելցինի խոստումները որքանով կշիռ ունեն բուն Ռուսաստանում: Նա մտահոգված է այն բանով, որ Մոսկվայի ազդեցիկ քաղաքական դեմքերը բացասաբար են արձագանքում Ելցինի այցին եւ ռուս-վրացական պայմանագրի ստորագրմանը: «Վախենում եմ, որ Վրաստանի փոփոխությունները ապարդյուն լինեն», ասաց նա: Սարիշվիլին հիշեցրեց, որ 1993 թ. սեպտեմբերի 3-ին Մոսկվայում Ելցինը եւ Շեւարդնաձեն համաձայնագիր էին ստորագրել Աբխազիայի վերաբերյալ, բայց այն ժամանակ Ելցինը չէր կարողացել պաշտպանել իր դիրքորոշումը:

Նախորդ օրը՝ փետրվարի 3-ին Թբիլիսիում Ելցինի հետ հանդիպման ժամանակ Վրաստանի ստեղծագործող մտավորականության ներկայացուցիչները դրականորեն էին գնահատել Ելցինի այցի արդյունքները, արտահայտվելով երկու երկրների մշակութային ու գիտական կապերի շուտափույթ վերահաստատման օգտին:

Մինչդեռ, Ռուսաստանի Պետական դումայի ԱՊՀ գործերի կոմիտեն փետրվարի 3-ին ընդունել էր հայտարարություն, որով խստիվ քննադատվում է բարեկամության, բարիդրացիության ու համագործակցության ռուս-վրացական պայմանագրի ստորագրման փաստը: Վրաստանի ներկայիս իշխանությունը բնավ չի վերահսկում ոչ միայն նախկին Վրացական ԽՍՀ-ի, այլեւ սեփական ուժերի տարածքները, որոնք ներփակված են իշխանության պայմարի մեջ», ասվում է հայտարարության մեջ: Վրաստանի զինված ուժերի ստեղծմանն աջակցելու վերաբերյալ համաձայնագրի կնքումը գնահատվում է որպես «Վրաստանի կառավարության միակողմանի սպառազինման փորձ»: «Առանց Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի քաղաքական կարգավիճակի որոշման համապատասխան երաշխիքների, Վրաստանի տարածքային ամբողջականության ճանաչումը սահմանափակում է հետագայում խաղաղարար դեր իրականացնելու Ռուսաստանի հնարավորությունը», նշվում է կոմիտեի հայտարարության մեջ: ■

ՀԱՄԱՌՈՏ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ռուս-ֆրանսիական ռազմական համագործակցություն

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԷ: Պաշտոնական այցով Մոսկվայում գտնվող Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարար Ֆրանսուա Լեոտարը գոհունակություն արտահայտեց այն առնչությամբ, որ Ֆրանսիան եւ Ռուսաստանը ստորագրել են ռազմական բնագավառի համագործակցության երկկողմ համաձայնագիր: Նրա կարծիքով, այդ փաստաթուղթը թույլ կտա «համեմատաբար երկարաժամկետ շրջանակների մեջ դնել ռազմական ոլորտի մի շարք միջոցառումներ, որոնք կիրականացվեն երկու երկրների փոխվստահության գոտում»: Այդ մասին Լեոտարը հայտարարեց Ռուսաստանի պաշտպանության առաջին փոխնախարար Անդրեյ Կոկոշինի հետ հանդիպումից առաջ: Վերջինս նշեց, որ Ռուսաստանը մեծ կարեւորություն է տալիս Ֆրանսիայի հետ իր հարաբերություններին, այդ թվում ռազմական բնագավառում: Ենթադրվում է ռուս-ֆրանսիական ռազմական համագործակցության հարաբերությունները կառուցել, հաշվի առնելով նոր իրողությունները, ինչպես նաեւ ռազմաքաղաքական բնագավառում երկու երկրների փոխգործողության ավանդույթները:

ՂԱԶԱԽՍՏԱՆ

«Ռուսների դեմ պատերազմ է սանձազերծված»

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԷ: Ղազախստանի ռուսալեզու բնակչության վիճակի առթիվ մտահոգություն արտահայտեց ռուս համայնքների համաշխարհային կոնգրեսի գործկոմի նախագահ Դմիտրի Ռոգոզինը: Նրա կարծիքով, այնտեղ փաստորեն «պատերազմ է սանձազերծված ռուսների դեմ», փակվում են դպրոցներն ու թերթերը, արգելվում է ռուսալեզու բնակչության հասարակական կազմակերպությունների գործունեությունը: Ռոգոզինը պնդեց, որ Չինաստանից բերում են ղազախների եւ Ղազախստանի հյուսիսային շրջաններում բնակեցնում տեղացի եւ ռուս բնակչության համամասնություն ստեղծելու համար: Ինչպես հայտնի է, ներկայումս Ղազախստանում ապրում են 6,2 մլն. ռուսներ, ղազախները կազմում են այդ հանրապետության բնակչության 38 տոկոսը:

ՄՈԼԴՈՎԱ

14-րդ բանակի կազմացրումը կշարունակվի նվազ ծավալով

ՏԻՐԱՍՊՈԼ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԷ: Ռուսաստանի 14-րդ բանակի հրամանատար գեներալ-լեյտենանտ Ալեքսանդր Լեբեդը հերքեց իրեն Ռուսաստանի մարզերից մեկը տեղափոխելու վերաբերյալ տարածված լուրերը: Նա այդ մասին ասաց բանակի ստորաբաժանումների անձնակազմի հետ հանդիպման ժամանակ, հաղորդում է «Սոլդատ օտեչեստվա» թերթը:

Անցյալ տարի, նշեց Լեբեդը, էվակուացվել է 14-րդ բանակի 3 զորամաս, իսկ 15-ը՝ կազմացրվել է: Նրա խոսքերով, անձնակազմի կրճատումը կշարունակվի նաեւ այս տարի, բայց նվազ ծավալով: Բացառված չէ, որ բանակը վերափոխվի օպերատիվ խմբի կամ ռազմական հենակետի, որի հրամանատարը հետագայում կլինի գեներալ-լեյտենանտ Լեբեդը: ■

ԿԱՐԾԻՔ

Լուկյանով. «Ռուսաստանում կառավարական ճգնաժամ չկա»

ՍՄՈԼԵՆՍԿ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐԷ: Մի քանի օր առաջ Պետդումայի պատգամավոր Անատոլի Լուկյանովը Սմոլենսկի քաղաքներում եւ գյուղերում հանդիպումներ ունեցավ իր ընտրողների հետ: Լուկյանովը համոզված է, որ Ռուսաստանում առկա է ոչ թե կառավարական, այլ սոցիալական, տնտեսական եւ քաղաքական ճգնաժամ: Երկիրը տառապում է ոչ այնքան օրենքների բացակայությունից, որքան դրանց չկատարվելուց:

Լուկյանովը նաեւ բնութագրեց մի շարք քաղաքական գործիչների:

Ժիրինովսկու մասին. Բարդ եւ վիճելի քաղաքագետ է: Չպետք է չափազանցնել նրա արարքների իմաստը: Դումայում իր աշխատանքը նա քննում է ապագայում հնարավոր նախագահության տեսանկյունից: Բայց եթե նա այսուհետեւ էլ այդպես «աշխատի» հանրության համար, իսկ հեռուստատեսությունը նրան այդ գործում, անկասկած, կօգնի, ապա նրա համար դժվար կլինի իրականացնել իր երազանքը:

Զյուգանովի մասին. տեղի է ունենում նրա լուրջ ձեւավորում:

Շումեյկոյի մասին. նրա հետ պատահածը դավաճանության օրինաչափ հետեւանքն է: Բայց ինձ թվում է, որ դա առաջիկա շղթայական ռեակցիայի սկիզբն էր միայն:

Ալեքսանդր Յակովլեւի մասին. Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի ղեկավարի պաշտոնում նրա նշանակումը վերջ է այն աստիճանով, որ տանում է գաղափարախոսության գծով քարտուղարը ելցինյան հեռուստատեսության ղեկավար՝ ավելի մեծ վարկաբեկում չես մտածի:

Զորկինի մասին. Ազնիվ մարդ է, հմուտ գիտնական: Մենք դեռ կպայքարենք հանուն այն բանի, որ նա կրկին գլխավորի սահմանադրական դատարանը:

Պոլտորանինի մասին. Վերջին օրերին նա բացահայտվեց որպես նախագահի շրջապատի գլխավոր անձանցից մեկը: Նա զգում է, որ Ելցինի դիրքերն այսօր այնքան էլ ուժեղ չեն: Պետք է պարզ հասկանալ, որ նախագահի վերընտրությունից վախենում է ոչ այնքան Բորիս Ելցինը, որքան նրա շրջապատը: ■

airtours

ՅԻՆՆԱՅՔ ԵՎ ՊԱՐՈՆԱՅՔ
Փետրվարի 7-ին եւ ամեն երկուշաբթի «ԷՅՐ ՏՈՒՐՍ» ֆիրման կազմակերպում է ուղիղ ավիաչվերթներ
ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱԿՈՎ (Լեհաստան):
Հյուրանոց, նախաճաշ, տրանսպորտային սպասարկում
ԿՐԱԿՈՎՈՒՄ:
Ցանկացողների համար ֆիրման կազմակերպում է
3- օրյա եւ մեկ շաբաթյա ուղեւորություն (ավտոբուսով)
Կրակովից Բրատիսլավա (Սլովակիա)
ՀԱՍՑԵ. ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43, ՀԵՌ. 53.05.11, 53.39.22:

ARINA

digitised by A.R.A.R.@

ԲԱՆԱՎԵՃ

Խիկարության դավը

Մինչեւ յե՞րբ մեղաւորք Տէր, մինչեւ յե՞րբ մեղաւորք պարծեսցին..., ՍԱՂՄՈՍ ՂԳ, 3

ԹԵՈՒԼԻԿ ՄԱԿՈՒՅԱՆ

««Հայաստան» բերում տպագրված Խիկար Բարսեղյանի հոդվածը (3.11.1993) վերջնականապես համոզեց, որ գործ ունենք ոչ թե մասնավոր անձի կամ մասնակի դեպքի հետ, այլ երեւույթի:

Դեռեւս 1963-ի հունիսին Սեւակը գրել է. «Մեր նորագույն պատմությամբ զբաղվող տասնյա՜կ ու տասնյա՜կ մարդիկ՝ գիտնականներ, իրենց վսեմ կոչումը իջեցնելով մինչեւ հավլուր պատշաճության աստիճան եւ պատմաբանի իրենց բարձր դիրքերից հասնելով պատեհապաշտության մակարդակը՝ դարձել են գիտությունների թեկնածուներ ու դոկտորներ, կես ու լրիվ ակադեմիկոսներ...»

Այդպիսի գիտնականի տիպիկ ներկայացուցիչ է «Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույսի» ողբականը եւ ոչ միայն...» գրքույկի հեղինակ Խիկար Բարսեղյանը՝ ԽՄԿԿ գծով պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսորը, մեկը նրանցից, որոնք մեր ազգային պետականության վերածննդից հետո իրենց կաշվից դուրս են գալիս, որ ցույց տան, թե իրենք մեղավոր չեն, մեղավորը ժամանակն էր, որ իբրեւ թե, իրենք ամեն տիպի գաղափար ծառայեցրել են իրենց ազգին: Դիմենք փաստերին.

Ա. Մոտ երկու տարի առաջ, հենվելով սեփական հիշողությանս վրա, գրել եմ, որ 1970 թ. փետրվարի 8-ին Պարույր Սեւակը զայրացած հայհոյում էր Խիկար Բարսեղյանին եւ տրտնջում, թե վաղը (9.02.1970) Մամուլի պետկոմի նիստին է մասնակցելու, քննարկվելու է իր «Եղիցի լույսը» կալանքի տակ վերցնելու միակ հրամանի հեղինակ Խ. Բարսեղյանի «Ստ. Շահումյան» գրքի հոնորարի հարցը: Ավելացրել եմ նաեւ, որ այդ նիստում Սեւակը Խ. Բ.-ին կոչել է «խաչագող» եւ դուրս եկել նիստից:

Բարսեղյանն իր գրքույկի 140-141 էջերում գրել է, որ դրանք «մոգոնած» պատմություններ են, իսկ 145-րդ էջում ավելացնում, որ «Հայաստան» հրատարակչության դիրեկտորը «Թեեւ Կուսկենտկոմից պահանջել են, այդպիսի հրաման չի տվել», քանի որ «1969 թ. 30.12-ից մինչեւ 27.01.1970-ը եղել է արձակուրդում, ուստի եւ... տնօրենի ստորագրությամբ որեւէ հրաման չի տրվել»:

Հետեւենք իր իսկ գրքույկում եւ մամուլում հրապարակված փաստերին. 1) ըստ գրքույկի 63-րդ էջի, արձակուրդում գտնվող տնօրենը 1970 թ. հունվարի 4-ին եւ 5-ին եղել է ՀԿԿ Կենտկոմում, միջանցքում «Եղիցի լույսի» մասին զրուցել է Կենտկոմի երկրորդ քարտուղար Ռոբերտ Խաչատրյանի հետ, իմացել է նրանից, որ «շատ վերեւներում» են զբաղվում այդ գրքով, նրանց է հասցվել ողջ գրքի տողացի թարգմանությունը, եւ «...արդեն որոշված է գրքի տպաքանակն առայժմ բաց չթողնել»: Այդ դեպքում, հերոսանալ է փորձում Խ. Բ.-ն, թույլ տվեք իմ պատասխանատվությամբ տպաքանակը բաց թողնել... Ապա նա մտնում է ՀԿԿ Կենտկոմի առաջին քարտուղար Ա. Քոչինյանի մոտ, իմանում է, որ «գիրքը կանգնեցվել է Մոսկվայի կարգադրությամբ»: Այս անգամ արդեն «գելի սիրտ կերած» հրատարակիչը (էջ 87) Ա. Քոչինյանին է դիմում այսպիսի հերոսական ու պաթետիկ տոնով. «Այնուամենայնիվ եկեք իմ պատասխանատվությամբ Պարույրի գրքի տպաքանակը բաց թողնենք» (էջ 66):

Ճիշտ չէ, չհավատա՛ք: Նա 1970 թ. հունվարի սկզբներին գլուխը կորցրած վիճակում էր, նրան հեռացնում էին հրատարակչության տնօրենի պաշտոնից իր դիրքը չարաշահելու եւ հավելյալ հոնորար գրպանելու պատճառով: Եթե նա Կենտկոմ մտած էլ լիներ, ապա պիտի մտներ միմիայն իր կաշին փրկելու համար: Ինչպես: Հիմնարկ վերադառնալուց հետո «Հրատարակչությունում նորից ու նորից նայեցինք «Եղիցի լույսի» մասին ասացված նյութերը, Մկրտիչը (Սարգսյան), Լեւոնը (Միրիջանյան), Գեւորգը (Արշակյան) եւ մյուս գործընկերներս... առաջվա նման գտնում էին, որ գրքի տպաքանակը պետք է բաց թողնել» (էջ 67-68):

2) Սրանից երեք օր հետո «Հայաստան» հրատարակչության բլանկի վրա դիրեկտոր Խ. Բարսեղյանի ստորագրությամբ փաստաթուղթ է ներկայացվում Մամուլի պետկոմի նախագահ Հ. Ուրմազյանին՝ այսպիսի բովանդակությամբ. «**Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույս» ժողովածուն այս վիճակով հնարավոր չէ բաց թողնել**» (ընդգծումն իմն է, - Թ. Մ.): Տես «Ազգ» 23.09.1993 թ.:

3) «Արձակուրդում» գտնվող տնօրենը մեզ հայտնում է (էջ 82), որ մինչեւ «1970 թ. հունվարի 10-ը հեղինակն ու գլխավոր խմբագրությունն արդեն ավարտել էին «Եղիցի լույսում» պահանջվող մասնակի փոփոխությունները:

4) 19.01.1970-ին Խ. Բարսեղյանը հանդիպել է Ա. Քոչինյանին եւ ասել, որ ոչ միայն ինքը, այլեւ Մ. Սարգսյանը, Լ. Միրիջանյանը, Գ. Արշակյանը, Հր. Ղազարյանը, Վ. Բալայանը եւս համամիտ են գրքի տպաքանակը բաց թողնելուն (էջ 88): Կենտկոմից եկել է հրատարակչություն, զրուցել Մ. Սարգսյանի հետ ու ասել. «Դուք եք ինձ փոխարինում, Դուք էլ որոշեք ինչպես կուզեք» (էջ 91): Հանգե՛ք, խնդրեմ: ՀԿԿ ԿԿ առաջին, երկրորդ քարտուղարներն ասում են, որ չեն կարող Սեւակի գրքի հարցը լուծել, որովհետեւ դրանով զբաղվում են Մոսկվայում, իսկ ինքը՝ Խ. Բ.-ն, եկել իրեն փոխարինող գործընկերոջը՝ «Եղիցի լույսը» վարող խմբագրին է թյուրիմացության մեջ գցում... Սա տիպիկ խիկարություն է ընկերական փոխհարաբերություններում:

5) Արձակուրդից չվերադարձած տնօրենին քաջ հայտնի է, որ «1970 թ. հունվարի 20-ին գիրքը պատրաստ էր» («Պոլիգրաֆկոմբինատը արագորեն թերթատպումները տպագրեց եւ տեղադրեց») (էջ 85):

6) 1970 թ. հունվարի 26-ին Մ. Սարգսյանը, Լ. Միրիջանյանը, Գ. Արշակյանը զայրացած՝ պաշտոնական գրություն են ներկայացնում «արձակուրդում» գտնվող տնօրենին... Մ. Սարգսյան. «... Ինչ վերաբերում է գիրքը բաց թողնելուն, ապա... այս վիճակում գիրքը կարելի է դնել ընթերցողի սեղանին»: Գ. Արշակյան. «Ես, որպես գլխավոր խմբագրի տեղակալ, մակագրել եմ տպագրության եւ մի շարք ամիսներ հետո ստանալով ազդանմուշային օրինակը, ծանոթանալով տպագրված գրքին, անհրաժեշտ եմ գտել, ինչպես կարգն է մակագրել. Բաց թողնել տիրաժը 25000 օրինակ: 7.01.1970»: Լ. Միրիջանյան. «...Իր ժամանակին ես ստորագրել եմ Պ. Սեւակի «Եղիցի լույս» ժողովածուն եւ այժմ էլ այն կարծիքին եմ, որ տիրաժը կարելի է բաց թողնել» (էջ 92-94):

7) Ընդդեմ այս կարծիքների, ավելին, այս կարծիքները վերագրելով վերոհիշյալ հեղինակների ավելի վաղ՝ 5.01.70-ին արտահայտած կարծիքից հրաժարվել չկարողանալուն՝ արձակուրդից վերադառնալու առաջին օրը՝ 27.01.1970 թ., «Հայաստան» հրատարակչության տնօրեն Խիկար Բարսեղյանը մամուլի պետական կոմիտեի նախագահին է ներկայացնում մի զրպարտագիր, ուրիշ բան չես ասի, եւ հայտնում իր անձնական կարծիքը Սեւակի գրքի մասին. «... **սիգնալային օրինակի ընթերցումը ցույց տվեց, որ «Եղիցի լույս» ժողովածուն, ամբողջությամբ վերցրած, չի հաջողվել անխոցելի դարձնել**»: (Տես «Հայաստանի Հանրապետություն», 21.09.1993 եւ «Ազգ» 23.09.1993 թ.): Ըստ այս գրության՝ «խոցելի են» «Ձայնիվ երկրորդ առ Տեր կարդամ», «Լույսի աղբյուրը», «Իրերի դասն ու դասասանը», «Դարակեսի պարգեւները», «Դարակեսի հիմնը», «Անորոշություն» բանաստեղծությունները, ...շարունակում է թվել ուրիշ գործեր, հատվածներ, տողեր, որոնցում... «**կան ա) երկիմաստ դատողություններ, բ) բացահայտ ակնարկներ, եւ որ գլխավորն է գ) անորոշություն եւ դ) միստիցիզմ...**»

Այսպես մատնացույց անելով սեւակյան բանաստեղծությունների «խոցելի» տեղերը, ուղղափառ լենինյան Խիկար Բարսեղյանն անելանելի վիճակի մեջ է դնում նաեւ «վերեւներին»...

Այս գրության հեղինակն իր գրքույկում (էջ 73), զանց առնելով բարոյականության տարրական չափանիշներն անգամ, գրում է անորոշ դեմքով. «Եղիցի լույսի» մասին ասված «պախարակողների», «տեղեկանքների», «զեկուցագրերի» նյութերը հանրագումարի բերելով, ասացվում էր, որ նրանց հեղինակներն առաջարկում են գիրքը գրել...»: Մի հարցնող լինի, իսկ ի՞նչն ինչ է պահանջում իր գրությամբ... Ի դեպ, զարմանալի չէ, որ նրա ասած անորոշ հեղինակների եւ իր իսկ մատնացույց արած սեւակյան գործերը, առանձին բանաստեղծություններից հատվածներն ու տողերը, որոնք պետք է հանվեին գրքից, համընկնում են միմյանց հետ: Ուրեմն, իր գրքույկում տպում է իրեն ձեռնտու փաստեր ու ստեր եւ թաքցնում է ընթերցողից իր իսկ ձեռքով գրած 8.01.1970 եւ 27.01.1970 թ. փաստաթղթերը: Սա՛ է խիկարության երեւույթը...

Բ. Իմ հուշերում ես գրել եմ, որ երբ աշխատում էի «Հայաստան» հրատարակչությունում, իմացա, որ Սեւակի «Զանգակատան» վերահրատարակության հոնորարը սխալ է վճարված եւ դիմեցի այդ ժամանակվա տնօրենին՝ «մարքսիստ, հավատարիմ լենինյան» Խիկար Բարսեղյանին, իսկ սա ինձ կոպտորեն վիրավորեց: Գրել եմ, որ այս մասին երբ իմացավ Պարույրը, շատ վատ արտահայտվեց այդ տնօրենի հասցեին...

Խ. Բարսեղյանը հանդես է եկել իմ դեմ հայհոյախառն մի աղմկարարությամբ՝ գրելով, թե «Զանգակատուն» հոնորարի հետ ինքը ոչ մի կապ չի ունեցել, քանի որ «Զանգակատան» վերահրատարակության ժամանակ ինքը «Հայաստան» հրատարակչությունում չի աշխատել... Ստիպված եմ կրկնելու ասածս՝ ավելացնելով պ. Բարսեղյա՛ն, եթե հոնորարի սխալ հաշվարկը եղել է ավելի վաղ, բայց այդ սխալը բացահայտվել է ձեր տնօրինության օրոք, սխալն ուղղելու համար ու՞մ պետք է դիմեին՝ սխալը հայտնաբերելու պահի տնօրենի՞ն, թե՞ նախկին, անգործ տնօրենին... Ի՞նչ կա չհասկանալու... եւ զայրանալու...

Գ. Այսպես զայրացած պարոն պրոֆեսորն իր գրքույկի 141-րդ էջում մեզ մեղադրում է իր կենսագրական փաստերն աղավաղելու կեղծելու մեջ. «Հարկ կա՞ պարզաբանելու, որ ես, գրում է նա, ոչ «Սովետական Հայաստան» թերթի խմբագիր եմ եղել, ոչ էլ մարքսիզմ լենինիզմի ինստիտուտի փոխտնօրեն ու տնօրեն»: Է՜, ինձ ի՞նչ, որ չի եղել, այդ դեպքում թող ինքը մեղադրի Հայկական հանրագիտարանին եւ... իրեն: Այսպես, հանրագիտարանի երկրորդ հատորի 337-րդ էջում, «Բարսեղյան Խիկար Հակոբի» եզրում (տերմին) գրված է. «1944-53-ին աշխատել է «Սովետական Հայաստան»* եւ «Բանվոր» թերթերում, ՀԿԿ Կենտկոմում, 1953-61-ին ՄԼԻ (Մարքսիզմ լենինիզմի ինստիտուտ) հայկական ֆիլիալում, սկզբում որպես դիրեկտորի տեղակալ, ապա դիրեկտոր: Իսկ հիմա դիմենք իր իսկ գրածին եւ բացենք իր գրքույկի 11, 13, 52, 105 էջերը: էջ 11. «1959-ին էր: Հայաստանի կոմկուսի պատմության ինստիտուտի տնօրենն էի»: էջ 13. Խ. Բ.-ին է դիմում ՀԿԿ Կենտկոմի առաջին քարտուղարը. «Կենտկոմի անդամ եք, ինստիտուտի տնօրեն»: էջ 52. «Հիշում եմ, տակավին 1960-ին էր, այն ժամանակ կուսպատմության ինստիտուտի տնօրենն էի»: էջ 105. «ԽՄԿԿ Կենտկոմի մարքսիզմ լենինիզմի ինստիտուտի հայկական մասնաճյուղի՝ իմ տնօրինության տարիներին...»:

Հարկ կա՞ պարզաբանելու, թե ի՞նչ երեւույթի հետ գործ ունենք... Օրը ցերեկով նա հրաժարվում է ինքն իրենից, իր կենսագրությունից, նույնիսկ իր «գիտական» վաստակից. «Ես «Անդրկովկասյան բոլշեւիկյան մամուլի պատմությունից» խորագրով 1951-ին եւ ոչ էլ հետո մենագրություն չեմ գրել... Էլ ու՞ր մնաց 1956-ին վերահրատարակեի», գրում է նա իր գրքույկի 140-րդ էջում:

Ինչքա՞ն է պրոֆեսոր (բառի մասնագետ իմաստով) տնաշենը կեղծիքի մեջ եւ այնքան հաստատ է ասում, որ ես էլ սկսեցի իմ իմացած տեսածին կասկածել, նորից գնացի Ազգային գրադարան, քարտարանում ստուգեցի... եւ հիմա ստիպված եմ ընթերցողին ներկայացնել Խ. Բարսեղյանի հրատարակած վերոհիշյալ գրքերի գրանիշերը (շիֆր)՝ 1951 թվականինը 07/Բ-37, իսկ 1956-ին վերահրատարակածինը՝ 05/Բ-37...

Դ. Պրոֆեսոր Խիկար Բարսեղյանը նաեւ աճպարարի վարպետությամբ կարող է ուրիշի ասած ճշմարտությանը տեր կանգնել, վերագրել իրեն եւ իր իսկ սուտն ու կեղծիքը վերագրելով ուրիշին՝ փորձել մեղադրել հենց ճշմարտությունն ասողին: Փաստեմ խոսքս.

Այս գրքույկի 135-րդ էջում նա գրում է. ««Զանգակատան» 2-րդ հրատարակությունը առաջինի վերահրատարակությունն է նույնությամբ: Միայն լրացուցիչ տպաքանակ է տրվել»:

Ժամանակին ես պատասխանել եմ. ««Զանգակատուն» 2-րդ հրատարակության մեջ գտեք չկա մի էջ, որ առաջինի անփոփոխ վերահրատարակությունը լինի, եւ չկա մի էջ, որ առաջինից չտարբերվի»: Ապա բերել եմ մի պատահական դողանքից օրինակ՝ ավելացնելով. «Պարոն պրոֆեսոր, 122 տողից նույնությամբ չի վերահրատարակվել 51 տո՛ղ: Եվ այսպես՝ գրեթե ողջ 2-րդ վերահրատարակությունը»:

Իսկ «պարոն պրոֆեսորը» օգտվելով առիթից, որ ընթերցողը 1992 թ. ապրիլի 11-ի «Հայ գրող» թերթը կարդացած չի լինի, այս կեղծիքը վերահրատարակել է Սեւակին նվիրված գրքույկում... Այս պատեհապաշտության մեջ ինքն իրեն գերազանցելով, մեր ասածը իրեն վերագրելով եւ իր սուտն ու կեղծիքը՝ մեզ, գրում է, թե մենք խարդախում ենք... Բանն այս է. ես գրել եմ. «1959 թ. («Զանգակատուն») հրատարակությունն ունի 45 դողանք, 1966-ինը՝ 46: Եվ այդ 46-րդը գիտե՞ք որն է՝ «Դողանք հերոսականը», որը չէր կարող չտեսնել պատմաբանը... Հայ ընթերցող, 1959-ին, երբ պատմական գիտություն էր սարքում «Անդրկովկասյան մամուլի պատմությունից»... գրքերի հեղինակ Խիկար Բարսեղյանը, նույն 1959 թ. Սեւակը կարո՞ղ էր գրել.

Սասունը...
Արդեն ո՞րերորդ անգամ
Նորից տեր դարձավ նոր Դավիթ մանկան,
Որ ինչու՞ սակայն...
Կոչվեց Անդրանիկ»:

Այլ կերպ ասած, հռետորական հարցումի նպատակն է ասելու, որ Սեւակը այսպես չէր կարող գրել 1959-ին, բայց 1966-ի վերահրատարակության մեջ կարողացել է կատարել այսպիսի հավելում: Ահա թե ինչ է գրում Խ. Բ.-ն. «Թերթեցեք «Զանգակատուն» 1959 թ. հրատարակությունը, այնտեղ «Որ ինչու սակայն կոչվեց Անդրանիկ» տողերը չեք գտնի եւ չէր էլ կարող լինել... Այն տպագրվել է 1966 թ. հրատարակությունում... Ահա թե խարդախությունն ու՞ր է հասցրել կրքից կուրացած ընդդիմախոսին»: Ընթերցող, մնում է, որ ինքդ որոշես, թե ո՞վ է կրքից կուրացած խարդախը, որին մենք առաջարկում ենք կոչել հասարակ անվամբ:

Ե. Մեր ծանր ոճը թեթեւացնելու նպատակով այժմ երկու խոսք այս գրքում տեղ գտած մի քանի գիտական «հայտնագործությունների» եւ «գոհարների» մասին.

1. Իր «Մատենաշարային» «Կարմիր պանթեոնից» գրքի առթիվ Խ. Բարսեղյանը գրում է, իբրեւ թե «Կարմիրը, Գրիգոր Տաթեւացին է նկատել, Քրիստոսի արյան խորհրդանիշն է...» (էջ 142): Կարծես թե Գրիգոր Տաթեւացու նկատումից առաջ Քրիստոսի արյան գույնն այլ է եղել: Պարզապես պրոֆեսորն ուզում է գիտունի տպավորություն ստեղծել, մոռանալով, որ Տաթեւացուց հազար տարի առաջ կարմիրը արդեն ավանդված էր Աստվածաշնչում. «...եւ ացեն առ քեզ զերինջ մի կարմիր, անարատ...» (թվոց, ԺԹ, 2)

2. Այս մեջբերման առիթով ասենք, որ ԽՄԿԿ գծով դոկտորը նույնիսկ չգիտի Աստվածաշնչից մեջբերում անելու կարգը (էջ 6, 29): Օրինակ Յով. Գ. 8 նշելու փոխարեն գրում է. «Նոր կտակարան, գլուխ Գ, էջ 25»: Ի՞նչ է, Նոր կտակարանը միայն գլուխների բաժանված գի՞րք է...

3. Գրում է թե (էջ 43) Մկրտիչ Սարգսյանից իմացել է, որ Պարույրը իր գիրքը ուզում է կոչել «Եղիցի լույս»:

Դա հեղինակի գործն է, պատասխանել է Խ. Բ.-ն, ապա շարունակում իմաստակել. նո՞ր է ուզում... թեեւ նրանից առաջ այդ միտքը գործածել է Գյոթեն, էլ չեմ ասում, որ Աստվածաշնչից է գալիս...

Տեսնու՞մ եք, Ակադեմիայի հասարակական գիտությունների գիտական ինֆորմացիայի սեկտորի վարիչը (էջ 105) ի՞նչ ինֆորմացիա ունի՝ «Գյոթեն էլ է օգտագործել»: Ո՛չ, Գյոթեն չի՛ օգտագործել «Եղիցի լույս», այլ մեռնելիս նրա արտաբերած վերջին բառերն են. «Ավելի՛ լույս»...

4. Ախր դոկտորը մեղադրում է [illegible] բանից սկսած: Բացեք գրքույկի 137-րդ էջը եւ կարդացեք բնաբանը. «Ես ի՞նչ քյաֆուր դարի հասանք» տողը, տակն էլ, իբրեւ հեղինակ, Պարույր Սեւակի անունը: Պարոն պրոֆեսո՛ր, Սեւակը հավելագրումների կարիք չունի, այդ տողը հայկական ժողովրդական «Գացե՛ք, տեսե՛ք, ո՞րն ա կերել գէծ» տողով սկսվող երգից է, որը ձայնել է Կարա Մուրզան (մահացել է 1902 թ.): Հարց ենք տալիս պարոնին, ավելի լավ չէ՞ր լինի Սեւակի տողերն արդեն տպագրված գրքից չհանեիք եւ հիմա էլ այս գրքույկով փորձեիք չմեղանչել, թե... դու ամե՞ն ես, ուրիշնե՞րն են մեղավոր...

Զ. Գրքույկում հպարտությամբ նա գրում է, որ Սեւակի գիրքը հենց «Հայաստան» հրատարակչությունն է տպագրել եւ ոչ մեկ ուրիշը (էջ 10): Սա ի՞նչ աճպարարություն է, ինչու 1969 թ. կա՞ր մեկ այլ հրատարակչություն, որ գեղարվեստական գրքեր տպագրեր, թե՞ «Հայաստանը» (նախկինում՝ «Հայպետհրատ») իր բնույթով միակն էր: Իսկ երբ պարծենում է, որ Սեւակ է հրատարակել, ապա դա սարքովի հպարտություն է, կեղծ եւ երբ նրա ձեռքին ուրիշ ծար լիներ կամ երբ Սեւակը եղերաբար չզոհվեր, իր իսկ մասնագրում նշած Սեւակի բանաստեղծությունները, էջեր, հատվածներ ու տողեր հանելու դեպքում Սեւակի գիրքը պիտի գրվեր-ոչնչանար գնար... Այն էլ այն դեպքում, երբ իր իսկ գրքույկից իմանում ենք, թե հրատարակչության դիրեկտորը ինչ լավ բան կարող էր անել. նույնիսկ կալանքի տակ եղած գրքերը կարող էր ապակալանավորել, ազատել կալանքից ու հանել վաճառքի: Չափազանցնու՞մ եմ: Խնդրե՛մ. «Երկու տարուց ավելի էր, գրում է Խ. Բարսեղյանը (էջ 24), ինչ Հ. Շիրազի «Իմ ընկեր Լորիկը» բանաստեղծությունների հիասքանչ ժողովածուի, Լեո Կամսարի «Մարդը տանու շորերով» երգիծական հատընտիրի տպաքանակները արգելված էին վաճառքի հանել: Մեր առաջին գործն այն էր, շարունակում է նոր-նոր հրատարակչության տնօրեն նշանակվածը, որ այդ գրքերը կալանքից ազատվեցին եւ հանձնվեցին գրավաճառ կազմակերպությանը՝ «Հայգրքին»:

Ո՞ր խոսքին հավատանք: Թե՞ ավելի ճիշտ կլինի բնա՛վ չհավատալը ո՛չ Խիկար Բարսեղյանի եւ ո՛չ էլ իր նմանների խոսքին, քանզի անուղղելի է, որովհետեւ ողջ գիտակցական կյանքում պատեհապաշտորեն հացկատակություն է արել եւ ծառայել սատանային ու մամոնային... Ահա նաեւ Ձեր «գիտական» վաստակը, պարոն Բարսեղյան, թող ընթերցողն էլ իմանա, թե ինչո՞վ եք հացի ու դիրքի հասել... «Լենինը կոմունիստական պարտիայի մեծ կազմակերպիչն է եւ առաջնորդն է» (1959 թ.), «Լենինի աշխատությունների հայերեն հրատարակությունների պատմություն» (1960 թ.), «Լենինը եւ «Պրավդան»» (1962 թ.), «Լենինը եւ բոլշեւիկյան կազմակեր-

digitised by A.R.A.R.@

ղությունների ծեւավորումը» (1963 թ.), «Լենինի հետ» (1974 թ.), «Լենինի աշխատությունները հայերեն» (1980 թ.) եւ նմանատիպ գրքեր հրատարակելով...

Է. Չծուլանալով ժամանակ վատնեցի եւ կարդացի ինձ համար տհաճ մի գործ՝ բերեցի նրա «Կարմիր պանթեոնից» «Մատենաշարային» գրքի առաջին հատորը, կարդացի «Կիրովը Ադրբեջանում» հատվածը, որից մեկ նախադասություն արտագրեցի. «Ս. Մ. Կիրովի մարտական ղեկավարությամբ Սովետական Ադրբեջանը ՍՍՀՄ մեծ ընտանիքում գրավեց նոր բնագծեր» (էջ 24): Իր գործն է, թող ոգեւորվի Խ. Բարսեղյանն Ադրբեջանի նվաճումների համար, իսկ մենք, գիրքը բերելով, Ս. Խանզադյանի գովքը կարդալուց հետո անցանք Լադո Կեցխովելուն, Վլադիսլավ Կասպարովին, Մեշեդի Ազիզբեկովին նվիրված «գոհարների» վրայով, հասանք հայ ժողովրդի դահիճներից մեկին՝ Ավիս Նուրիջանյանին նվիրված «Կրակոտ սիրտ» վերտառությամբ բաժնին, ակամա դանդաղեցինք, հասանք 299-րդ էջին, ուր Ալեքսանդրապոլի դաշնագրին ուղղված բոլշեւիկների հայհոյաբանությունների կրկնությունից հետո Խ. Բարսեղյանը գրում է. «Ահա թե ինչու եւ ուր գլորվեցին «ծովից ծով Հայաստան» բարբառող դաշնակցական վայ կառավարողները: Էլ ի՞նչ խղճով կարող էր Ավիս Նուրիջանյանը գթասիրտ լինել հայրենիքը վաճառողների նկատմամբ»:

Ժամանակին գրեցինք եւ տպեցինք, որ Ավիսը գթասիրտ չէր կարող լինել Կամավորական 3-րդ ջոկատի հրամանատար Համազասպի նկատմամբ: Իսկ այժմ ավելացնում եմ նաեւ հետեւյալը՝ թող իմանան բոլո՛ր տիրոջ, բոլո՛ր ավիսների պաշտպանները. «Կրակոտ սրտի» բոլո՛ր հին ու նորօրյա բարեկամները, որ 1921 թ. հունվարի 24-ին ավիսները ախոռ լցեցին գեներալներ Նազարբեկովին, Սիլիկովին, Հախվերդովին, Փիրումովներին (Դրոյին ախոռել էին հունվարի 10-ին) եւ շուրջ 1400 (հազար չորս հարյու՜ր) հայ սպաների, եւ նույն Ավիսը հունվարի 29-ին (սպանդից 5 օր հետո) Երեւանում լույս տեսնող «Կոմունիստ» թռուցիկի թղթակցի հետ ունեցած հարցազրույցում ասել է. «Աշխատավոր հայ ժողովրդի շահերը հրամայաբար պահանջում էին անշեղորեն անցկացնել այդ գործողությունը (խոսքը հայ սպաների ախոռի մասին է, - Թ. Ս.) ոչ միայն նրա համար, որ հունի մեջ դրվի երիտասարդ Կարմիր Բանակի հեղափոխությունը, այլեւ նրա համար, որ կանխավ զսպվեն մեր թշնամիների ախորժակները, որոնք այժմ գործում են Հայաստանում, ինչպես եւ Զանգեզուրում, եւ Հայաստանից դուրս: Ամենայն վստահությամբ կարելի է ասել, որ մենք կտրել ենք արկածախնդիր Նժդեհի եւ Հայաստանի բանվորների եւ գյուղացիների դահիճ Ռուբեն փաշայի գլուխները»:

Այսպես, «հայ ժողովրդի շահերից ելնելով» դահճություն էր անում Բարսեղյանի պաշտելին՝ Ավիս Նուրիջանյանը, այսօր էլ ինքն է հպարտանում, թե իր գիտական աշխատությունները, իրենց ժամանակի ծնունդ լինելով հանդերձ, պատմական իրադարձությունների հայելի են..., «Իբրեւ պատմաբան, գրում է Խ. Բարսեղյանը, ունեմ իմ հավատո հանգանակը՝ ազնվորեն ծառայել ժողովրդին, բոլոր տեսակի գաղափարները, եթե դրանք պիտանի են, ծառայեցնել հայ ժողովրդի գոյատեւմանը» (էջ 141):

Ո՞ր ծպտյալությունն է հայ ժողովրդին նվիրված՝ Պարույր Սեւակի «Եղիցի լույսը» կալանե՞լը, թե՞ ավիսներին ու մեշեդիներին փառաբանելը: Ավելի լավ չէ՞ր լինի հետեւել Սեւակի խոսքին.

«... Խոստանում եմ պարապ մնալ
Եվ կամ տրվել խաղ ու պարի,
Քան թե դառնալ ագիտատոր
Վնասակար գաղափարի»:

Ավարտելուց առաջ կրկնում եմ, որ եթե որեւէ մեկն իր ողջ գիտակցական կյանքում ոչ միայն ծառայել է վնասակար գաղափարի, այլեւ եղել է այդ գաղափարի նվիրյալն ու երդվյալ պաշտպանը եւ այդ գաղափարի գծով դարձել դոկտոր ու պրոֆեսոր, ուրեմն նա այդ գաղափարը դարձրել է կաղապար իր ժողովրդի համար եւ հիմա էլ փորձում է մեր ազգային սրբության անվամբ ծպտյալվել... Ահա այսպիսիներին պիտի խիկարներ կոչել, իսկ երեւույթը՝ խիկարություն... Ավարտում եմ խոսքս մեծն Չարենցով.

Օ, դու՛, նախրյան մարքսիզմի լուսեր
Հագած ֆիլիստեր,
Օ, դու՛, պատահմամբ սերտած մտքերի
Մի խղճուկ գերի...

Ժամանակն է հասկանալու. «Կշտամբեսցէ զՔեզ Քո բերան եւ ոչ ես, Եւ շրթունք Քո հակառակ Քեզ վկայեսցեն» (Յոբ, ժե, 6, 7):

ԱԶԳ **միջազգային**

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԵՎՐՈՊԱ

Ֆինլանդիան կարող է ունենալ կին նախագահ

Հունվարի 16-ին Ֆինլանդիայում անցկացվեց նախագահական ընտրությունների առաջին փուլը: Դա ինքնին իրադարձություն էր, քանի որ դրանով սկսվում էր անցումը համընդհանուր քվեարկության: Երբ հանրային կարծիքի հարցումների արդյունքները հավաստի են, ապա փետրվարի 6-ին կայանալիք ընտրությունների երկրորդ փուլը հիրավի պատմական կդառնա: Ֆինլանդիայի նախկին նախագահ Մաունո Կոյվիստոն չի ներկայացրել իր թեկնածությունը: Ամենից հավանականն այն է, որ նոր նախագահ դառնա երկրի բնակչության 6 տոկոսը կազմող շվեդ փոքրամասնության ներկայացուցիչ Էլիզաբեթ Ռենը, որը միաժամանակ կդառնա Ֆինլանդիայի առաջին կին նախագահը:

Էլիզաբեթ Ռենը 1990 թվականից երկրի պաշտպանության նախարարն է. նա 58 տարեկան է եւ ընտրարշավի ընթացքում ստացել է «Գիսաստղ» մականունը, որը բավական լավ է արտահայտում իր գործունեությունը: Բանն այն է, որ ընտրությունների առաջին փուլից դեռ մի քանի օր առաջ նա զգալի չափով զիջում էր սոցիալ-դեմոկրատների թեկնածու Մարտտի Ահտիսաարիին: Այդուհանդերձ, երկրորդ փուլում Էլիզաբեթ Ռենը հաջողության հասնելու անհամեմատ մեծ հնարավորություններ ունի, քանի որ առաջին փուլում իր օգտին քվեարկած շվեդական համայնքին, կանանց եւ երիտասարդներին կգումարվեն բազմաթիվ նոր մարդիկ, որոնք ավանդաբար քվեարկում են «բուրժուական» կուսակցությունների օգտին: Օրերս անցկացված հանրային կարծիքի հարցման համաձայն, Էլիզաբեթ Ռենն արդեն 12 կետով առաջ էր անցել իր մրցակցից:

Ընտրարշավի արդյունքների այս փոփոխությունը տպավորիչ է մանավանդ այն պատճառով, որ Էլիզաբեթ Ռենը այնքան էլ որոշակի չի արտահայտվել իր մտադրությունների առնչությամբ: Ըստ երեւույթին ընտրողները առավել մեծ ուշադրություն են դարձնում ձեւին, քան բովանդակությանը, քանի որ կին թեկնածուի հեռուստաելույթները ցնցող էին: Ի հակադրություն անարտահայտիչ եւ «արթուն կորած» Մարտտի Ահտիսաարիի, Էլիզաբեթ Ռենը ելույթների ժամանակ միշտ ժպտացել է, ագրեսիվությունից զերծ, ճշախոս եւ հմայիչ: Ընտրարշավի բանավեճերի ընթացքում արծարծված գաղափարների բոլորությունը նպաստեց թեկնածուների արտաքին տպավորության կարեւորմանը: Երկու թեկնածուները համամիտ են միջազգային արդի կարեւորագույն հարցերում: Ֆինլանդիայի համար դա առաջին հերթին անդամակցությունն է Եվրահամայնքին: Ինչ վերաբերում է ռուս արմատական Վլադիմիր Ժիրինովսկու

սպառնալիքներին, ընտրարշավի ընթացքում ոչ ոք լրջորեն չանդրադարձավ դրանց:

Երբ փետրվարի 6-ին Էլիզաբեթ Ռենը ընտրվի Ֆինլանդիայի նախագահ, դա կխորացնի Հյուսիսային Եվրոպայում կանանց վերելքի միտումը: Արդեն իսկ կին նախագահ ունի Իսլանդիան, Նորվեգիայի վարչապետը նույնպես կին է: ■

ԻՏԱԼԻԱ

Կվերադառնա՞ անբիծ վարչապետը

Երբ մարտի 27-ին Իտալիայում կայանալիք վաղաժամկետ ընդհանուր ընտրությունների իրարանցումը որեւէ մեկին անտարբեր է թողնում, դա Նախարարների խորհրդի նախագահ Կառլո Ադելիո Չամպին է: Պատճառը թերեւս այն է, որ այդ խոստովանած 70-ամյա մարդը քաղաքականության ասպարեզ է մուտք գործել բավական ուշ եւ պատահաբար: Նաեւ՝ այն, որ իր առաքելությունը հաջող կատարելուց հետո, ինքն այլեւս որեւէ պաշտոնի թեկնածու չէ, համենայն դեպս պաշտոնապես:

Իտալիայի կենտրոնական բանկի բոլոր աստիճանները հաղթահարելուց եւ այն երկրի միակ խոշոր հարգված հաստատությունը դարձնելուց հետո, Չամպին առաջարկություն ստացավ անցյալ տարվա ապրիլին կազմելու Իտալիայի առաջին հանրապետության 52-րդ կառավարությունը: Այն ժամանակ նա մեծ հեղինակություն ուներ իր նախկին պաշտոնների եւ միանգամայն վարկաբեկված կուսակցությունների դեմ հանդիման քաղաքական ասպարեզում անբիծ մարդ լինելու շնորհիվ:

Ութ ամիս անց նրա հեղինակությունը պահպանվում է: Նա կարողացավ նոր կառավարության ջանքերով պաշտպանել իտալական լիրան, զսպել արժեզրկումը եւ բյուջետային խոշոր սահմանափակումներ մտցնել առանց սոցիալական պայթյուն հարուցելու: Միաժամանակ կարողացավ նախապատրաստել անցումը երկրորդ հանրապետության, որի խորհրդանիշը կդառնա մեծամասնական ընտրական համակարգի հաստատումը:

Նրա ժողովրդականությունն այնքան մեծ է, որ ընտրություններից հետո բացառված չէ Չամպիի վերադարձը քաղաքական ասպարեզ: Իտալիայի նախկին կոմկուսի՝ ներկայիս ժողովրդավարական ձախ կուսակցության բազմաթիվ գործիչներ այն միտքն են արտահայտել, թե Չամպին կարող է իր պաշտոնը վերստանալ «ձախերի կարտելի» հաղթանակի դեպքում: Ինչպես հայտնի է, ձախերը դեկտեմբերյան մասնակի ընտրություններում մեծ հաջողության հասան: Ամեն դեպքում ակնհայտ է, որ անկախ ընտրությունների արդյունքներից, Իտալիան կարիք կունենա խոստովանաց, գործունյա, անբիծ անցյալով եւ վստահություն ներշնչող ղեկավարի: ■

ԵԳԻՊՏՈՍ

Սալման Ռուշդիի երկերը Կահիրեի շաբաթաթերթում

Վերջերս եգիպտական «Ռոզ ալ Յուսեֆ» շաբաթաթերթը հրապարակեց հատվածներ իրանական ծագումով անգլիացի բանաստեղծ Սալման Ռուշդիի «Դիվային հերյուրածներ» երկից: Հրապարակման արձագանքները Կահիրեում խիստ տարբերվող էին. ոմանք դա անվանեցին խիզախ քայլ, ուրիշները՝ գովազդային ձեռնարկում, երրորդները՝ արմատականներին նետված մարտահրավեր: Հավաստի է միայն մեկ բան. արաբական աշխարհում «Ռոզ ալ Յուսեֆը» առաջինն է, որ համարձակվում է տպագրել իսլամ արմատականների կողմից բանադրված «անիծյալ հեղինակի» գործերը: Շաբաթաթերթի երեք էջի վրա, Ռուշդիի «Դիվային հերյուրածներից» բացի, տպագրել է հատվածներ գրականության 1988 թ. Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր Նագիբ Մահֆուզի «Մեր թաղի երեխաները» երկից եւ մի գլուխ Յուսեֆ Իդրիսի «Սաղափի պատերը հոկտեմբերյան պատերազմում» ստեղծագործությունից: Սակայն ուշադրության կենտրոնում, անկասկած, Իրանում մահվան դատապարտված Սալման Ռուշդիի երկն է:

«Ռոզ ալ Յուսեֆը» հիմնադրվել է 1925 թ. Ֆաթմա ալ Յուսեֆի կողմից, որը «Ռոզ» կեղծանունն էր ընտրել իր հոդվածներն ստորագրելու համար եւ ի վերջո այդ անունը տվեց իր հիմնած թերթին: Եգիպտոսում արդիականության հայտնվելուց ի վեր «Ռոզ ալ Յուսեֆը» ջանում է առաջատար դեր խաղալ, դիմակայել արմատականներին, հանրությանը լուսավորել ճշմարիտ իսլամի գաղափարներով: «Մենք ուզում ենք պաշտպանել մտքի ազատությունը եւ ճշմարտությունը, պարզաբանում է թերթի խմբագիրներից մեկը: Մենք ընդդիմանում ենք «Ալ Ազհարի» թելադրանքներին»: Խոսքը Կահիրեում

հայտնի իսլամական համալսարանի մասին է, որը համարվում է իսլամական բարոյականության պահապան: ■

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Ուիլյամ Փերին կարեւորում է Ռուսաստանի կայունությունը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի ազգային անվտանգության բնագավառում ոչինչ այնքան մեծ նշանակություն չունի, որքան կայուն, ժողովրդավարությանը հավատարիմ Ռուսաստանի կառավարության գոյությունը: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը հայտարարեց ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախարար նշանակված Ուիլյամ Փերին: Նա ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի զինված ուժերի գործերի սենատական կոմիտեում հանդես եկավ Պենտագոնի ղեկավարի պաշտոնում իր հաստատմանը նվիրված ունկնդրումների ժամանակ:

«Մենք համոզվեցինք, որ Ռուսաստանում ժողովրդավարության եւ կայունության ուղին ծանր ու փուշոտ է լինելու, ասաց Փերին: Զինված հետադիմական ուժերի ի հայտ գալը մարտահրավեր է նետում ժողովրդավարական հաստատությունների եւ ավանդույթների ստեղծմանը»: Իհարկե, ԱՄՆ-ը չի կարող ամեն ինչ անել, բայց կարող է կարեւոր դրական ազդեցություն գործել բարեփոխումների անցկացման վրա:

ԱՄՆ-ի բոլոր ջանքերն ուղղված են Ռուսաստանի եւ աշխարհի մնացած մասի միավորմանը եւ արդեն ձեռք բերված ժողովրդավարական բարեփոխումների ամրապնդմանը, ընդգծեց Փերին: Բայց այդ ջանքերը կախված են Ռուսաստանի բարեփոխումների առաջընթացից: Եւ ԱՄՆ-ը պետք է այսուհետեւ էլ դաշնակիցների հետ փոխգործակցի այն դեպքում, երբ վերափոխումների ընթացքը հետ շրջվի:

«Բայց մենք պետք է համբերատար լինենք, եւ մեզ չպետք է կանգնեցնեն Ռուսաստանի բարեփոխումների ժամանակավոր անհաջողությունները», ասաց Փերին:

Նրա կարծիքով, ԱՄՆ-ը պետք է իր քաղաքականության մեջ հաշվի առնի Ռուսաստանում ամբողջատիրական միտումների ուժեղացման հնարավորությունը: Այս կապակցությամբ ԱՄՆ-ի վարչակազմը առաջարկել է Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի պետությունների հետ ՆԱՏՕ-ի երկրների «Գործակցություն հանուն խաղաղության» գաղափարը: Այդ գործացությունն ունի երկու կողմ: ԱՄՆ-ը եւ մյուս եվրոպական երկրներն առաջարկում են օգնել նախկին Վարշավյան պայմանագրի երկրների նոր ժողովրդավարություններին: Միեւնույն ժամանակ հիմք է ստեղծվում ՆԱՏՕ-ի, որպես ռազմական դաշինքի ընդլայնման համար, երբ երբեւէ դրա անհրաժեշտությունն զգացվի: Բայց մենք հույս ունենք, որ դրա կարիքը չի զգացվի, ընդգծեց Փերին:

Դեկտեմբերի կեսերին ԱՄՆ-ի պաշտպանության ներկայիս նախարար Լես Էսպինի առաջիկա հրաժարականի հայտարարումից հետո 66-ամյա Փերին արդեն 1,5 ամիս ղեկավարում է Պենտագոնի ամենօրյա գործունեությունը: Զինված ուժերի կոմիտեում նրա ելույթը բարյացակամորեն ընդունվեց սենատորների կողմից: Իսկ կոմիտեի նախագահ, սենատոր Սեմ Նանն ասաց, որ կոմիտեն կարող է Փերիին պաշտպանության նախարարի պաշտոնում հաստատել արդեն այս շաբաթ: Դրանից հետո նրա թեկնածությունը կքվեարկվի լիակազմ սենատում: ■

ԵՄԵՆ

Հյուսիս-հարավ հակադրությունը խորանում է

ԿԱՀԻՐԵ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Եմենի հյուսիսը եւ հարավը ներկայումս ինտենսիվ ռազմական նախապատրաստություններ են ձեռնարկում փոխադարձ դիմակայության շրջանակներում, հայտարարել է Եմենի վարչապետ Հեյդար Աբու Բաքր ալ Ատասը: Հ. ալ Ատասը Հարավային Եմենում կառավարող Եմենի Սոցիալիստական կուսակցության անդամ է, որն արտահայտում է հարավի բնակիչների շահերը եւ գտնում է, որ «հյուսիսցիները» Ա. Ա. Սալեհի գլխավորությամբ բռնաշիրել են 1990 թ. մայիսին միավորված երկրի իշխանությունը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ժամանակ առ ժամանակ մի երկ հրթիռի նման արձակվում է մեր գրական անջրպետի մեջ: Գալիս է երկը՝ բոլոր կողմերով հղկված, փայլատակող, ամբարած կառույց, ուժ եւ զորություն, այնպիսի վարպետությամբ, որ լցվում ենք ակնածանքով:

Ահա այդպիսին է Հակոբ Կարապենցի «Ամերիկյան շուրջպար» պատմվածքների չորրորդ հատորը եւ հեղինակի վեցերորդ երկը: Կարապենցի առաջին հրատարակությունը «Անծանոթ հոգիներն» է, 1970-ին, որին հաջորդում են «Կարթագենի դուստրը» (1972), «Նոր Աշխարհի հին սերունդները» (1975), «Միջնարար» (1981), «Ադամի գիրքը» (1983) եւ «Ամերիկյան շուրջպար» (1986), մի շարք, որ անձկաս բերք չէ, երբ դիտելու լինենք ժամանակի աստիճանից: Կարապենցը հարասեւ երկու բեւեռների մեջ ընթացող գրող է՝ արեւելահայ եւ արեւմտահայ լեզուների բարեխառնությունն իր լեզվի մեջ ձուլած: Ստեղծագործական նկարագիրը ձեւավորվել է Թավրիզում, իսկ տաղանդը՝ Միացյալ Նահանգներում: Նրա տողերի մեջ ներդաշնակությամբ միախառնված են վիպասանն ու բանաստեղծը: Մի կողմից բնատուր առնչությամբ, իրականության հստակ ըմբռնումով, տեսողության ճշգրտությամբ, մյուս կողմից՝ բառերի նկատմամբ զերակշիռ զգայնությամբ եւ երեւակայության հրճվանքով Կարապենցը կարողանում է արձակին բանաստեղծության թեւեր տալ: Հեղինակի գործերը աշխարհին բացված թափանցիկ պատուհան չեն, եւ ինքը՝ գրողը, չի դիմակավորվում կամ անհետանում իր նկարագրած տիպարների հետեւում, այլ հաճախ կանգնում է այդ կերպարների եւ ընթերցողների միջեւ: Նրա տողերը բնորոշող [illegible] երկուսն են՝ կյանքի կիրքը եւ տառապանքը, որ մարդկային կեցության ճանաչումից եւ խոկումից են ծնվում: Միայն տառապանքի հետ շաղախվելով է, որ գրողը կարող է այնքան զգայնություն եւ գիտակցություն ունենալ, եւ միայն քաոսի հետ ծանոթացումով է, որ գրողի խնդիրը դառնում է մերկացված ճշմարտության ցուցադրումը: Գրելն ինքնահետախուզման գործողություն է իր ներքին խաղերով՝ հիշողության, հաճախանքների, հավասարակշռությունների: Բայց հաճախանքի ուժը նսեմանում է հավասարակշռությունը հիշյալ «առարկայի» նկատմամբ: Այս միջոցով է, որ Կարապենցը կարողանում է ձերբազատվել արտաքինից, դրությունից եւ տալ խորհրդավորը: Մանում է վիճակները, բառերը դառնում այնպիսի անսովոր ուղղությամբ, որ զգացումները ոռոգում է ամենահարազատ, նախնական ձեւով: Մակայն գիտակցության այս հոսանքի՝ առջեւ գիտե նաեւ, թե որ մեզ է դնել չափերը, հանձնվում է, եւ հանկարծ գտնում ինքն իրեն:

Անցյալ դարաշրջանի գրական արժեքը բարոյականն էր, որին դարասկզբին փոխարինելու եկավ գեղագիտականը: Կարապենցն, անշուշտ, բացարձակ գեղագետ է, բայց, բարեբախտաբար, ոչ բարոյախոս: Նա գիտե, որ գրական ավանդական ձեւերը ավանդական նպատակների համար այլեւս հանդուրժելի չեն, որ երբ երկը կազմված է իրենից դուրս գտնվող գաղափարներով, երբ որեւէ ծրագրված նպատակ կա, վարդապետությունների եւ գաղափարաբանությունների դեմ, որ պետք է կռվել, այդ դեպքում երգը զիջում է եւ ընդունվում ոչ իբրեւ արվեստ, այլ բանակռիվ: Այդպես է, Կարապենցը մեզ տվել մեր մշակույթի ավանդը կազմող հույսերն ու հավատքը, սակայն հույսը, արդարությունը, հայրենիքը, հայությունն իր տառապյալների փնտրտուքի, սերունդների որոնումների արդյունք են եւ ոչ թե հանգիչ է դառնում նրա գրականությունը:

Արվեստագետն անխառն հայ է եւ անմնացորդ ամերիկացի: Հայի եւ ամերիկացու հիանալի միախառնությամբ է ստեղծվում նրա ամենազորավոր արժանիքներից մեկը: Կարապենցը գրում է երկու մակարդակներով՝ այժմեական եւ պատմական:

Սփյուռքահայության ողջ տարածքով Կարապենցին նախորդող եւ ժամանակակից գրականությունը ներարկված էր էապես հայկական մտահոգություններով: Մարդկանց ներաշխարհը հյուծված էր: Գրողները երգում էին հոգեւոր եւ մտային նահանջ, կյանքը դարձել էր մղձավանջ ու անեծք: Կարապենցը թերեւս միակն է, որ հաջողվեց, դադարեցնելով կառչել նախնիների հետ, հետաքրքրական անկախություն պահպանել դասական ավանդույթների, ինչոր դյուրին չէ:

Կարապենցն իր ընտրած հունի մեջ, որ անեզր Սփյուռքն է, մշտական խորացումով ու ընդլայնումով, Սփյուռքի ու Հայաստանի գրողների համար ուսանելի բան արեց՝ խորացրեց խոսքի տարողունակությունը հաստատելով, որ գրելն ամենից առաջ արվեստ է: Նրա հետ վարած հարցազրույցի ժամանակ, ինչպես նաեւ իր այլ գրություններում, հոլովվել է անգլերեն գրելու, ամերիկյան հասարակությանը մատչելի դառնալու հարցը: Հակառակ որ Կարապենցը տասնամյակներ ի վեր ամերիկյան թերթերի թղթակից է, անգլերեն գրելու հարցին իր պատասխանների մեջ լույսի հետեւյալ ճառագայթը կա. «մի պայծառ օր եկա այն եզրակացության, որ ոչ ամերիկյան գրականությունն իմ կարիքն ունի, ո՛չ էլ ես նրա»: Նա լուռ է մնացյալի նկատմամբ: Մնացյալը տառապանք է, արդյունք, հանձնառու գրողի կոչում: Բայց, իրապես, ողջ մարդկությունը կարիք չունի՞ այնպիսի մի գրողի, որ քառասուն տարի գրական ստեղծագործությունից հետո, իր գիրքն ավարտում է հետեւյալ նախադասությամբ. «Որբի մի կաթիլ արցունքն ավելի արժե, քան բոլոր մատենադարաններն ու թանգարանները»:

Հակոբ Կարապենց. Գրական դիմանկար

ՎԱՀԱՆՈՒՀ ԹԵՐՅԱՆ

ՄԱՀԱԽՈՍԱԿԱՆ

Ռուբեն Զարյան

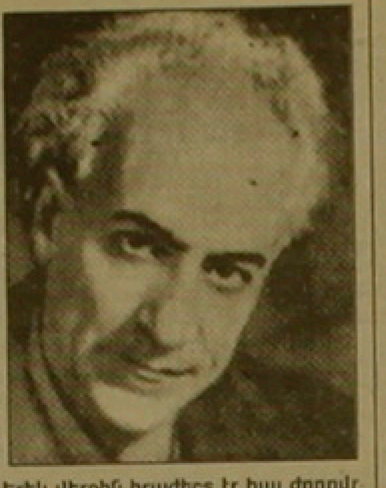

Երեկ վերջին հրաժեշտ տվեց հայ ժողովրդի վաստակաշատ եւ արժանավոր զավակներից մեկի՝ Ռուբեն Զարյանի: Արվեստաբան եւ արվեստի գործիչ՝ նա մեծ ներդրումներ է ունեցել հայ թատերագիտությունում, շեքսպիրագիտության, գրականագիտության գործում, Հայաստանում հիմնադիրն ու կազմակերպիչը արվեստաբանության տարբեր ճյուղերի: Գրականագետ, թատերագետ, մանկավարժ, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, ակադեմիկոս Ռ. Զարյանը երկար տարիներ վարել է Հայպետհրատի գեղարվեստական գրականության խմբագրությունը, այնուհետեւ Երեւանի Գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտի արվեստի պատմության ամբիոնը, իսկ 1958 թվականից ստանձնել է Հայաստանի ԳԱ արվեստի ինստիտուտի տնօրինությունը: Կազմել եւ հրատարակել է բազմաթիվ գործեր, իր հերթին հեղինակել իր հուշապատումների շարքը, մենագրությունները, որոնք մնայուն նպաստ են հանդիսանում արվեստագիտության ասպարեզում: Աննման մարդ, ընկեր եւ բարեկամ՝ մեծ է եղել Ռ. Զարյանի ներդրումը արվեստի երիտասարդ գործիչների հայտնաբերման, քաջալերման ու դաստիարակության գործում:

ՀԱՐՑ

Հայ քանդակագործները Ռավեննա չե՞ն գնա

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Այս տարվա մարտին Իտալիայի Ռավեննա քաղաքում նորից իր դռները կբացի Դանտեի կենտրոնի կողմից երկու տարին մեկ կազմակերպվող 11-րդ միջազգային ցուցահանդեսը: Քանդակագործ Մարիամ Հակոբյանը Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ հայ քանդակագործները, որոնց դանտեական թեմաներով աշխատանքները բազմիցս են ցուցադրվել այդ ցուցահանդեսներում, այս տարի եւս ստացել են ցուցահանդեսին մասնակցելու հրավեր:

Նախորդ 1990 թ. մրցանակաբաշխությանը նախկին ԽՍՀՄ տարածքից միայն հայ արվեստագետների 10 աշխատանքներ ներկայացան ցուցահանդես, դրանցից 3-ը հայրենիք վերադարձան պատվավոր մրցանակներով՝ ոսկե մեծ մեդալ (Հռոմի պապի կողմից սահմանված), 1 փոքր ոսկե մեդալ, երրորդ աշխատանքը ցուցահանդեսի գավաթակիրներից էր:

Սակայն, ինչպես տեղեկացրեց Մ. Հակոբյանը, այս տարվա հրավերին հայ քանդակագործները պատասխանելու հնարավորություն չունեն. ոչ մշակույթի նախարարությունը, եւ ոչ նկարիչների միությունը նյութապես չեն կարողանում օգնել արվեստագետներին: ■

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է երեք սենյականոց բնակարան Հ. Քոչարի փողոցում:

Հեռ. 22-34-40

ԱՐՎԵՍՏ

Արեւն ու լուսինը՝ Քրիստոսի կողքին

ՆԱԶԵՆԻ ՂԱՐԻԲՅԱՆ

Քրիստոնեական արվեստի պատկերագրական շարքում կարեւորագույն տեսարաններից է խաչելությունը, ինչպես մանրանկարչության, որմնանկարչության մեջ, այնպես էլ քանդակում ու զարդարվեստում: Վաղ քրիստոնեական միջնադարից մինչեւ ուշ շրջանը խաչելության ավետարանական նկարագրությունն ունի տարբերակված պատկերագրություն, որի բազմազանությունը պայմանավորված է ավետարանչի ընտրությամբ (նայած թե պատկերագիրն ավետարաններից որին է տվել նախապատվությունը), ինչպես նաեւ ժամանակագրական, դավանաբանական, տարածաշխարհագրական գործոններով:

Կոթող գտնված Պալմիրայում (Սիրիա)

Հորինվածքը, հիմնական ներկաներից բացի, հարստանում է, երբեմն Տիրոջ հետ խաչ բարձրացված ավազակների ներմուծմամբ կամ Մարիամի կողքին այլ կանանց ներկայությամբ, երբեմն՝ Հիսուսի հագուստը վիճարկող հռոմեացի զինվորների կամ քացախաջրով սպունգ մատուցողի ու Քրիստոսին խոցող նիզակակրի հայտնվելով: Խաչելության դասական եւ ամենահաճախ պատահող պատկերագրությունը՝ սեղմ, մոնումենտալ ինչողություն ունեցող հորինվածքն է, կենտրոնում խաչված Քրիստոսն է, նրանց՝ աջ եւ ձախ կողմերում, Մարիամի եւ Հովհաննեսի ֆիգուրները: Այս տիպի պատկերներում հետաքրքիր մանրամասն է խաչի երկու կողմերում երկնքի ֆոնի վրա արեւի եւ լուսնի սկավառակների ներառումը: Վերջիններիս (մանավանդ լուսնի) ներկայությունը պատճառաբանված չէ Փրկչի վերջին ժամերի ավետարանական նկարագրություններով, ինչպես կարելի էր կարծել, այլ վկայակոչում է Մարկոսի «...արեգակը պիտի խավարի եւ լուսինը իր լույսը չպիտի տա...» տողերը եւ Պետրոսի «...արեգակը խավար պիտի դառնա եւ լուսինը կարմիր ինչպես արյուն...» (գործք Առաքելոց) խոսքերը, որոնք երկուսն էլ վերաբերում են Քրիստոսի երկրորդ գալստյանը: Առավել հետաքրքրական է լուսատուների առկայության պատկերագրական քննությունը: Դեռեւս Հին Միջագետքի հավատալիքներում գոյություն ուներ աստվածային եռյակի գաղափարը. [illegible] տիրակալ աստվածությունը համարյա միշտ պատկերվում էր շրջապատված արեւի եւ լուսնի աստվածություններով կամ պարզապես նրանց բնական

Մանրանկար Նոր Ջուղայի հայկական ձեռագրից (1330թ.)

կերպավորմամբ: Հելլենիստական եւ հռոմեական շրջանի բազմաթիվ օրինակներ, որոնք գերագույն աստծո (Զեւս, Յուպիտեր) աջ եւ ահյակ կողմերում ներկայացնում են արեւն ու լուսինը, ապացուցում են, որ երկնային եռյակի նման հասկացությունը գոյատեւել է եւ անցել միջերկրական մշակույթին: Քրիստոնեական պատկերագիրները, խաչելության տեսարանի հորինվածքը կազմելիս, ըստ երեւույթին, օգտվել են այս օրինակներից՝ զուգահեռելով Քրիստոսի եւ հեթանոս գերագույն աստվածների կերպարները: ■

ՍՈՒՐ ԳՐԻՉ

Մուրացկանների բանահյուսությունից

ԱՐԱ ՎԱՀՈՒՆԻ

- Հայրիկ, տես, մեր կողքին նստած այն վիոլոնչելիս մուրացկանը ինչքան շատ փող է վաստակել:

- Բա որ ասում էի կոնսերվատորիա ընդունվիր, չէիր լսում:

- Աստված ձեր զավակներին երկար կյանք տա, եթե կարող եք, մի քիչ...

- Ներողություն, վաճառվում մուրացկանի գլխարկներ կա՞ն:

- Ձեր գլխի չափո՞վ:

- Ոչ: Սամսոնի: ■

Հեռատեսանկյուն

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Սատանան մի ձեռքով տալիս է, մյուս ձեռքով ետ վերցնում: Աստված մի ձեռքով վերցնում է, մյուս ձեռքով տալիս է:

Գրված է՝ բախեք, եւ պիտի բացվի, սակայն բացվելուց հետո մի ոտք չպիտի պահենք դռան այս կողմը, մյուսը՝ դռան այն կողմը:

Հոգու մենակությունը հաղթահարելի է, որովհետեւ ամբողջ տիեզերքն է նրա օգնականը: Մարմնի մենակությունն իր ջնությամբ է թիրախ դառնում աստծո պատվիրանների եւ սատանայի գայթակղությունների:

Քծնելիս կռանում են, որ բարձրանան դիմացինի հասակին: ■

Travel Company "ARMINTERTOUR"

Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2, tel. 22.24.50

«ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ». ֆիրման

կազմակերպում է

ուղիղ չվերթ Լեհաստան

ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱԿՈՎ-ԵՐԵՎԱՆ

Ուղեւորները կտեղափոխվեն հյուրանոցով (նախաճաշ) եւ տրանսպորտով: Ցանկացողների համար Կրակովից կկազմակերպվի ուղեւորություն Սլովակիա (Բրատիսլավա) 3 կամ 7 օրով:

Ֆիրման իրականացնում է նաեւ ուղիղ չվերթներ Բուլղարիա (Բուրգաս) ամեն չորեքշաբթի: Ցանկացողները կարող են Բուրգասից մեկնել Ստամբուլ 3 օրով:

Երեւան, Հ. Հակոբյան 2 (Մերգելյան ինստիտուտի դիմաց)

Հեռ. 27-24-50, 27-20-07

digitised by A.R.A.R.@

ՕԼԻՄՊԻԱԴԱՅԻ ՇԵՄԻՆ

Օլիմպիական խաղաղություն

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Մարզական մեկնաբան

Ըստ օլիմպիական մի օրենքի, որը հին Հունաստանում կոչվում էր «էկեխերիա», պատերազմները դադարում էին օլիմպիական խաղերի օրերին:

Ինչպես հայտնի է Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն, կյանքի կոչելով հին ու բարի ավանդույթը, իր մշտական կենտրոնակայանում Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքում, մի հրահանգ պատրաստեց այդ առթիվ եւ հասցեագրեց հակամարտության մեջ գտնվող աշխարհի բոլոր երկրների ղեկավարներին, որ փետրվարի 5-ից մինչեւ մարտի 6-ը պատերազմները դադարեն ամենուրեք: «Մենք գիտենք այս հռչակման սահմանները եւ հույս ունենք, որ կոնֆլիկտները պետությունների միջեւ կկարգավորվեն միայն խաղաղ բանակցությունների միջոցով», հայտարարել է ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը: Նախկին Հարավսլավիայի նորանկախ երկրների ղեկավարներից բացի Միջազգային օլիմպիական կոմիտեն կոչ է արել նաեւ Կովկասի պետություններին՝ Հայաստանին, Վրաստանին, Ադրբեջանին, որ վերջ տրվի պատերազմներին:

Ինչպես հայտնի է Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ՄՕԿ-ի նախագահ Սամարանչին հղած ուղերձով առաջինն է արձագանքել օլիմպիական խաղաղարարական կոչին:

ՄՕԿ-ը խաղաղության կոչ է հղել նաեւ աֆրիկյան երկրներից Աֆղանստանին, Կամբոջային, Շրի Լանկային, Աֆրիկայից Անգոլային, Բուրունդիին, Լիբերիային, Մոզամբիկին, Ռուանդային, Սոմալիին եւ Սուդանին:

Տոնյա Հարդինգը բանտի ճանապարհին

Ձնայած Տոնյա Հարդինգի նախկին ամուսինը խոստովանել է, որ ինքն է կազմակերպել հարձակումը Նենսի Քերիգանի դեմ, սակայն նորանոր փաստերը բարդացնում են հարցի վերջնական պարզաբանումը: Ըստ Պորտլենդ քաղաքի «The Oregonian» թերթի, Տոնյա Հարդինգի ձերբակալումը մոտ օրերի խնդիր է, քանի որ նրա դեմ պատրաստված փաստերի ծրարը անչափ մեծ է եւ ոստիկանությունը պատրաստվում է որոշում կայացնել նրան բանտարկելու: Մինչդեռ գեղասահորդուհիներ Տոնյա Հարդինգը եւ Նենսի Քերիգանը ընդգրկվել են ԱՄՆ-ի օլիմպիական հավաքականում, որը պատրաստվում է փետրվարի 12-ին Նորվեգիայի Լիլեհամմեր քաղաքում մեկնարկելիք ձմեռային օլիմպիական խաղերին:

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Գերազանցվում է Իգոր Տեր-Հովհաննիսյանի ռեկորդը

Մոսկվայում տեղի ունեցած միջազգային մրցաշարում Ստանիսլավ Տարասենկոն, հեռացատկելով 843 սմ, սահմանեց Ռուսաստանի նոր ռեկորդ: Այն պատկանում էր Իգոր Տեր-Հովհաննիսյանին, որը հավասար էր 835 սմ եւ 28 տարի առաջ սահմանվել էր Երեւանի «Հանրապետական» մարզադաշտում: Տարասենկոյի այս հեռացատկը փակ մարզադաշտում բոլոր ժամանակների աշխարհի 5-րդ ցուցանիշն է Լյուիսի (879 սմ), Էմմիյանի (849 սմ), Միրիկսի (845 սմ) եւ Պատելի (844 սմ) ցատկերից հետո: ■

ԽՃԱՆԿԱՐ

Եվրաֆուտբոլի առաջնություն ԱՄՆ-ում

1995 թ. ԱՄՆ-ում պետք է տեղի ունենա ոչ ամերիկյան, այլ սովորական ֆուտբոլի առաջնություն: Կալիֆոռնիայի նահանգի Սանտա Մոնիկա քաղաքում վերջերս տեղի ունեցած մի կոնֆերանսում ամերիկյան 29 քաղաքներ ցանկություն են հայտնել մեկական թիմ ներկայացնել այդ առաջնության խաղերին: Դրանցից են Բոստոնը, Չիկագոն, Լոս Անջելեսը, Ֆենիքսը, Սան Ֆրանցիսկոն, Վաշինգտոնը եւ ուրիշներ: Առաջնությանը մասնակցելու հայտերի վերջին ժամկետը մայիսի 15-ն է:

ՖԻՖԱ-ն պահանջում է պատժել

ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Յոժեֆ Բլատերը Մանչեստրում տեղի ունեցած Եվրոպայի 1996թ. առաջնության վիճակահանության ժամանակ հայտարարել է, որ ՖԻՖԱ-ն սպասում է Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայից կտրուկ պատժամիջոց կիրառել Մարսելի «Օլիմպիկի» դեմ, կապված «Վալանսիեն»-«Օլիմպիկ» սկանդալի հետ: «Մենք պետք է սպասենք մինչեւ փետրվարի 19-ը կայանալիք Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահի ընտրություններին, որից հետո պետք է հրահանգենք որեւէ պատժամիջոց Մարսելի թիմի դեմ», ասել է Բլատերը:

ՄԻՋԱԴԵՊ

Մարտը սկսվում է ռինգից դուրս

Լոնդոնի ռեստորաններից մեկում աշխարհի առաջնության եզրափակիչ մենամարտի մասնակից երկու պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկները՝ Մայքլ Բենտը եւ Հեռոլդ Հիլը մամուլի կոնֆերանս էին տալիս լրագրողներին: Աշխարհի չեմպիոն ամերիկացի Բենտը գլխին դրել էր Լոնդոնի «Millwall» ֆուտբոլի թիմի նկարով գլխարկ: Հենց այս առումը կռվի փոթորկում է տեղի ունենալու առաջիկա մրցամարտը: Հիլը հափշտակեց Բենտի գլխարկը: Ի պատասխան Բենտն ուժեղ հարվածեց Հիլի գլխին:

Բռնցքամարտիկները [illegible] ավելի ծեծկռտուքը [illegible] լիական հ[illegible] [illegible]

Ռինգից [illegible] այս [illegible] նախ [illegible] է [illegible] նամարտից [illegible] Բայ[illegible] ֆեսիոնալ [illegible] ները հայտ[illegible] են, [illegible] բար չ[illegible] հիշ[illegible] մարտիկների [illegible]

ԽՈՍՈՒՆ ԹՎԵՐ

Հայաստանի հավաքակա[…] մրցակից երկրների ճամպ[…]

Իսպանիա
20-րդ տուր

«Լերիդա»-«Տեներիֆե»	1-1
«Ռայո Վալեկ.»-«Ռասինգ»	1-1
«Լոգրոնես»-«Ատլետիկո» Մ.	1-0
«Վալենսիա»-«Օվիեդո»	2-2
«Սելտա Վիգո»-«Լա Կորոն.»	0-0
«Խիխոն»-«Վալադոլիդ»	2-0
«Ռեալ» Ս.-«Օսասունա»	0-0
«Սեւիլյա»-«Սարագոսա»	0-1
«Ռեալ» Մ.-«Բարսելոնա»	2-1
«Ալբասետե»-«Ատլետիկո» Բ.	1-0

1. Լա Կորունյա	30	միավոր
2. Բարսելոնա	26	
3. Խիխոն	26	
4. Ռեալ Մ.	24	
5. Ատլետիկո Բ.	23	
6. Ալբասետե	23	

Բելգիա
21-րդ տուր

«Լա Գանտուա»-«Լիեժ»	[illegible]
«Բրյուգե»-«Վարեգեմ»	[illegible]
«Շառլրուա»-«Բեւերեն»	[illegible]
«Ստանդարտ»-«Մալինես»	[illegible]
«Լիերս»-«Մոլենբեեկ»	[illegible]
«Լոմել»-«Գենկ»	[illegible]
«Անդերլեխտ»-«Սերենգ»	[illegible]
«Էկերեն»-ՖԿ «Բրյուգե»	0-1
«Օստենդ»-«Անտվերպեն»	2-4

1. Անդերլեխտ	34	միավոր
2. ՖԿ Բրյուգե	32	
3. Շառլրուա	29	
4. Սերենգ	28	
5. Անտվերպեն	26	
6. Մալինես	23	
7. Ստանդարտ	22	

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Կայզերը հեղափոխում է «Բավարիան»

Ինչպես հայտնի է Ֆրանց Բեկենբաուերը, որի գլխավորությամբ Գերմանիայի ազգային հավաքականը Իտալիայում նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, ստանձնել է իր նախկին թիմի՝ Մյունխենի «Բավարիայի» գլխավոր մարզչի դերը: «Կայզեր Ֆրանցի» գլխավորությամբ «Բավարիայի» 1-ին պարապմունքին ներկա են գտնվել 3000 արզասերներ եւ մեծ թվով լրագրողներ: Բեկենբաուերն արգելեց անգործության օրերը. «Դուք ամեն օր պետք է մարզվեք: Ես ձեր թիմի ղեկը ստանձնեցի որ չեմպիոն դարձնեմ: ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությանը մասնակցելու իրավունք ձեռք բերելն անհետաքրքիր է ինձ համար: [...]ում պետք է քայլեք իմ հետեւից կամ [...]ռանաք թիմից», հայտարարեց Բեկենբաուերը: Եվ երբ «Կայզերը» [...]խոսում է, ամբոխը, կամ մարզական բանակը հետեւում է... Մինչեւ հաղթանակ: ■

ՖՈՒՏԲՈԼ. ԵՎՐՈՊԱ-96

«Բաքվում հանգիստ է», ասում է Ֆրանսիայի ԱԳՆ-ն

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
սեփ. թղթ., Ֆրանսիա

Այն բանից հետո, երբ պարզ դարձավ, որ Եվրոպայի 1996 թ. առաջնության ընտրական փուլում Ֆրանսիայի հավաքականի մրցակիցներից մեկը լինելու է Ադրբեջանի թիմը, առա այդ երկրի մասին հաճախ են հոդվածներ հայտնվում «Էկիպ» թերթում: 1994 թ. հունվարի 25-ի իր համարում «Էկիպը» հարց է տալիս. «Կարելի՞ է խաղալ Բաքվում», որը նաեւ հոդվածի վերնագիրն է: Դրան պատասխանում է Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարությունը: «Բաքվում, Ադրբեջանի մայրաքաղաքում, ֆրանսիացիները պաշտոնապես ճանաչվել են 1992 թ.-ից ի վեր, երբ այստեղ «Ռեսպուբլիկա» հյուրանոցում մի քանի սենյակներում հաստատվել է Ֆրանսիայի դեսպանատունը: Բաքուն մեծ ծովային քաղաք է Կասպից ծովի ափին, մեկ միլիոնից ավելի բնակչությամբ: Այստեղ ֆրանսիական «TOTAL» ընկերության ինժեներներն աշխատում են տեղի նավթաքիմիական Ինդուստրիալ ընկերության հետ: Բաքվում Ֆրանսիայի հավաքականի մասին հաճախ են խոսում: Բայց ոչ ոք չէր կարող ենթադրել, որ իրենց հավաքականը կարող է խաղալ Ֆրանսիայի հետ: «Ադրբեջանը մի երկիր է, որը զինված հակամարտության մեջ է Հայաստանի հետ», հայտարարում են Ֆրանսիայի արտաքին նախարարությունում: «Բայց քաղաքական եւ ռազմական վիճակը հանգիստ է Բաքվում», ավելացնում է ֆրանսիական նախարարությունը: «Էկիպը» իր քերթին ավելացնում է, որ ռազմաճակատը, ուր դեմ-դիմաց կռվում են հայկական կազմավորումները ու ադրբեջանցիները, գտնվում է մայրաքաղաքից 300 կմ հեռավորության վրա, Լեռնային Ղարաբաղի լեռնաշղթաներում: «Այն բանից հետո, երբ կրկին իշխանության գլուխ անցավ ՊԱԿ-ի նախկին նախագահ Հեյդար Ալիեւը, կայունությունը Բաքվում հանգիստ է», ողնդում է Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարությունը: Ուրեմն, երբ Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարությունը հայտարարում է, որ Բաքվում ամեն ինչ հանգիստ է, ինչու ՈՒԵՖԱ-ն որոշեց Հայաստանը, Վրաստանը եւ Ադրբեջանը համարել պատերազմական երկրներ, որտեղ անվտանգությունը երաշխավորված չէ: Ուրեմն, պետք է ճշտել այս մեծ սխալը:

Նույն «Էկիպ» թերթն իր [...] 24-ի համարում հայտարա[...] է, որ Ադրբեջանը, գտնվելով [...]անի, Հայաստանի, Իրանի եւ Կասպից ծովի մեջտեղում, ավելի շատ ճանաչվել է իր նավթով եւ խավիարով, քան իր ֆուտբոլով, որը սկսում է զրոյից, եւ ոչ մի խաղացող չի պատկերացնում եվրոպական ֆուտբոլը: «Էկիպն» ավելացնում է, որ Ադրբեջանի ֆուտբոլի ղեկավարները հայտարարում են, թե խաղերը կարող է անցկացվել Բաքվում, որը Փարիզից օդանավով 6 ժամվա հեռավորության վրա է գտնվում: Ըստ օրաթերթի, ՈՒԵՖԱ-ն պետք է վերջնականապես վերաքննի այս հարցը: Միշել Պլատինին, որը վախենում է Սլովակիայի թիմից (վերջինս էլ ընդգրկված է 1-ին խմբում), հայտնեց, որ մոտ ժամանակներս պետք է ուշադրությամբ հետեւեն Ադրբեջանի ֆուտբոլին, որ իմանան նրա գաղտնիքները: Իր հերթին, հավաքականի առաջատար խաղացողներից մեկը, Էրիկ Կանտոնան, հայտարարեց, որ Ադրբեջանի եւ Սլովակիայի դեմ խաղերը, որոնք նախատեսված են լինելու Ֆրանսիայում, պետք է տեղի ունենան Փարիզից դուրս, քանի որ «Պարկ դե պրենս» մարզադաշտը հագիվ է լցվում հանդիսականներով, երբ Ֆրանսիայի հավաքականը խաղում է մեծ թիմերի դեմ: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրակարգ

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ռուսաստանի նախաձեռնությունը հավանության արժանացավ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանական կողմը մերժել է Ղարաբաղի շրջանում արյունահեղությունը դադարեցնելու Ռուսաստանի միջնորդական նախաձեռնությունը, այսօր լրագրողներին հայտարարեց ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանը:

Լեռնային Ղարաբաղի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարի խոսքերով, Բաքվի իշխանությունները չեն համաձայնել նույնիսկ երկշաբաթյա հրադադարի: Մինչդեռ, ընդգծեց նախարարը, Մոսկվայի նոր նախաձեռնությունը «համակշռված եւ կառուցողական» բնույթ ունի, որը կարող էր մեռյալ կետից շարժել տեւական հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացը:

Ցավոք, շարունակեց Ղուկասյանը, Ադրբեջանի ղեկավարությունն ընտրել է անհեռանկարային ուղի, ձգտելով շրջանում լարվածության հետագա սաստկացման: Ըստ որում, ասաց նախարարը, սեփական ժողովրդին մոլորեցնելու ղարաբաղյան ռազմաճակատում իր գոյություն չունեցող հաղթանակների լուրերով պաշտոնական Բաքուն փորձում է այդպիսով սեփական քաղաքացիներին ապացուցել անապացուցելին, այն է՝ Ղարաբաղի խնդիրը ռազմական միջոցներով լուծելու Ադրբեջանի կարողությունը:

Սակայն, ինչպես ցույց է տալիս փորձը, բանակցությունները այլընտրանք չունեն: Ահա թե ինչու ԼՂՀ ղեկավարությունը շարունակում է հանդես գալ անհապաղ երկխոսություն սկսելու օգտին, եզրափակեց Ղուկասյանը: ■

ԱՄՆ

Էն Բի Սի-ն մեղադրում է

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: ԱՄՆ-ի սենատը շռայլում է հարկատուների փողերը. այս մեղադրանքով հանդես է եկել Էն Բի Սի հեռուստաընկերությունը, ժապավեն ցուցադրելով Կապիտոլիումի եւ սենատորների ու նրանց օգնականների աշխատանքային շենքի միջեւ մետրոյի գծերի արդիականացման մասին: Օրենսդիրներին հնացած էին թվացել այն վագոնիկները, որոնցով երթեւեկում էին հարյուր սենատորներ: Սենատի վարչական ծառայությունը կնքել էր պայմանագիր, որի կատարումն արժեցել էր 18 մլն դոլլար: Սենատոր Ալֆոնսո դ'Ամատոյի խոսքերով, կատարվել է «բացարձակ հիմարություն», որի դիմաց վճարելու են ամերիկացի հարկատուները: Լրագրողների հաշվարկների համաձայն ծախսված միջոցներով կարելի է գնել 148 հազ. երեխաների պատվաստանյութ, 1 տարի բանտում պահել 720 բանտարկյալի կամ յուրաքանչյուր սենատորի համար գնել 14 նոր «Ֆորդ» ավտոմոբիլ: Հարկ է նշել, որ Կապիտոլիումից մինչեւ սենատորների աշխատանքային շենքը կարելի է սովորական քայլքով անցնել 5 րոպե 40 վայրկյանում: ■

ՀԱՐՑԱԽՈՒՅԶ

Կառավարող կուսակցությանը կողմ է երեւանցիների 3 տոկոսը

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Հայաստանում կառավարող կուսակցության ՀՀՇ-ի նկատմամբ իր համակրանքն է արտահայտել երեւանցիների 3 տոկոսից քիչ ավելին: Այսպիսին են դեկտեմբերին Երեւանի 600 բնակիչների շրջանում Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնի անցկացրած հարցման արդյունքները: Ներկայումս մայրաքաղաքում առավել մեծ ժողովրդականություն ունեն սոցիալիստական բնույթի կուսակցությունները՝ Կոմկուսը (13,7 տոկոս) եւ ՀՅԴ-ն (11,3 տոկոս):

ԱԻՄ-ին համակրում է հարցման մասնակիցների 3 տոկոսը, Ռամկավար ազատական կուսակցությանը՝ 2, Դեմոկրատական կուսակցությանը 1,7 տոկոսը:

Հատկանշական է, որ հարցման մասնակիցների 48,3 տոկոսը չի համակրում որեւէ կուսակցության, իսկ 15 տոկոսը դժվարացել է պատասխան տալ:

Ինչպես հայտարարեց կենտրոնի տնօրեն Գեւորգ Պողոսյանը, հարցման արդյունքները վկայում են Հայաստանի բնակչության մեջ տիրող քաղաքական անտարբերության եւ իշխանություններից նրա օտարացման մասին:

Սոցիոլոգների կարծիքով դա բացատրվում է նրանով, որ «ժողովուրդը շատ բան էր ակնկալում Հայոց համազգային շարժումից, բայց այդ ակնկալիքները չարդարացան, ինչը խոր հիասթափություն առաջացրեց»: Միայն վերջին կես տարում ՀՀՇ-ի ռեյտինգն ավելի քան կիսով չափ նվազել է, մինչդեռ փոքր ինչ բարձրացել է Կոմկուսի ռեյտինգը: Ինչ վերաբերում է խորհրդարանում եռանդագին գործող Ազգային-ժողովրդավարական միությանը, ըստ Պողոսյանի վկայության, այդ կուսակցությունն առայժմ իրական սոցիալական հիմք չունի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ստեղծվում են բնակչությունից թանկարժեք իրերի գնման կետեր

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Շուտով Հայաստանի (Երեւան, Գյումրի, Վանաձոր) Հայոսկերչարի 3 խանութներում կբացվեն բնակչությունից թանկարժեք մետաղների, քարերի եւ դրանցից պատրաստված իրերի գնման կետեր: Այս միջոցառումը պետական ֆոնդը համալրելու նպատակ է հետապնդում, իսկ կետերը կսկսեն գործել ֆինանսների նախարարության կողմից գնման գները հաստատելուց հետո: Ֆինանսների նախարարության թանկարժեք մետաղների եւ քարերի բաժնի վարիչ Նորայր Պետրոսյանը Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ այդ գները մոտ կլինեն միջազգային բորսայական գներին:

Հարկ է նշել, որ ըստ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության սահմանված կարգի, պետական գրավատներից հետ չպահանջված թանկարժեք մետաղները, քարերն ու դրանցից պատրաստված իրերը նույնպես պետք է վաճառվեն պետական գանձարանին: ■

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ուսանողները բողոքում են իրանական թերթի հոդվածի դեմ

ԲԱՔՈՒ, 2 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Իրանցի ուսանողները վերջին մի քանի օրերին Թեհրանում բողոքի հանրահավաքներ են անցկացրել «Իսլամ դունյասի» թերթի խմբագրատան առջեւ: Դրա գլխավոր խմբագիրը Սեյիդ Խադի Խամենեին է՝ Իրանի գերագույն առաջնորդ Սեյիդ Ալի Խամենեիի եղբայրը: Բողոքի ձեռնարկումների պատճառը թերթում հրապարակված հարցազրույցն է Հայ հեղափոխական դաշնակցություն կուսակցության ղեկավարներից մեկի հետ: Հարցազրույցում ասվում է, որ Լեռնային Ղարաբաղը բնիկ հայկական տարածք է, իսկ այնտեղ ապրող բնակչությունը տարիներ շարունակ ենթարկվել է ադրբեջանցիների հալածանքներին: Հաղորդվում է, որ ուսանողների բողոքի առաջին ձեռնարկումը զսպվել էր խաղաղ միջոցներով՝ նրանց խոստացել էին հրապարակել հարցազրույցի տեղեկությունները հերքող հոդված: Սակայն ուսանողների պատրաստած հակահայկական հոդվածը հրապարակվել էր մեծ աղավաղումներով. այդ կապակցությամբ ուսանողները կազմակերպել էին բողոքի երկրորդ ցույցը, բայց անգամ իշխանությունները ուսանողներին ցրել էին ոստիկանության միջոցով: ■

Եղանակը Հայաստանում

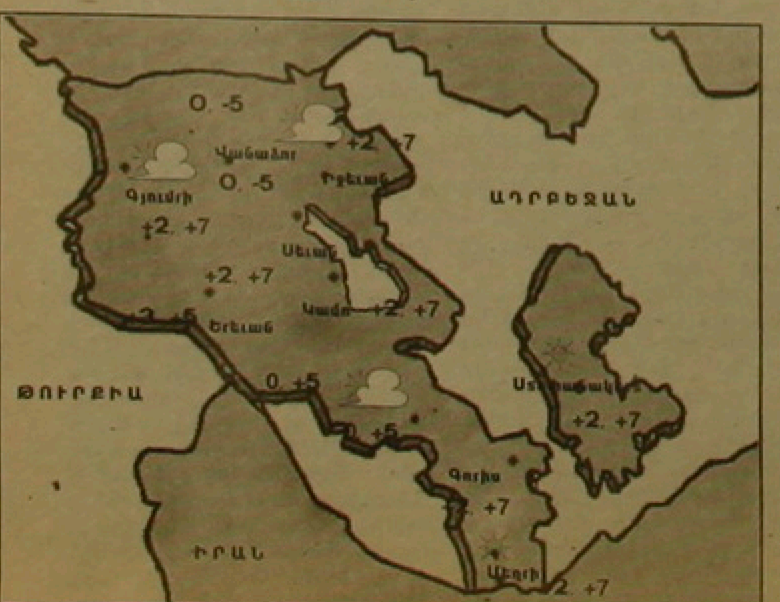

ԵՐԵՎԱՆ

Առաջին նվերները քառյակ նորածիններին

Քերոբյանների միանգամից լույս աշխարհ եկած քառյակն արդեն մեկ շաբաթական է, եւ որքան ուրախալի ու հազվագյուտ է նրանց ծնունդը, այնքան էլ հոգսաշատ: Տաշիրցի բժիշկների ընտանիքի ուժերից վեր է առաջնեկների ապահովվածությունը միայնակ կազմակերպելը:

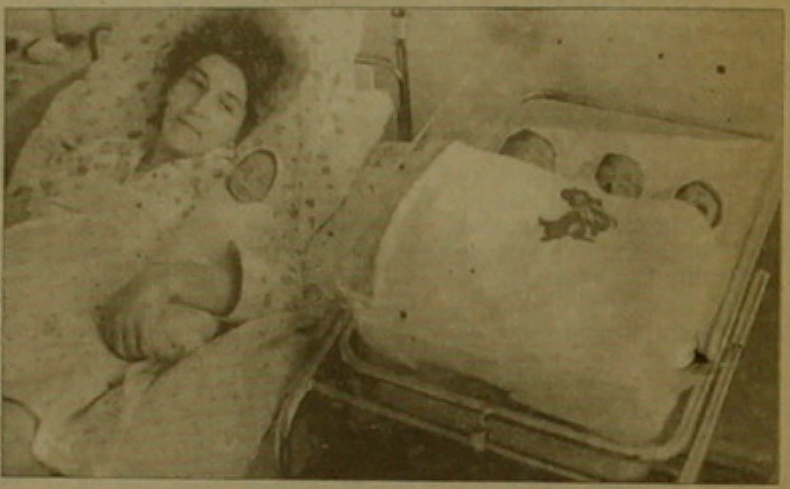

Լենա Քերոբյանը փոքրամարմին ու ընդամենը 25 տարեկան, դժվար ծննդաբերություն է ունեցել. Հանրապետական ծննդատան գլխավոր բժշկի տեղակալ Արմեն Բլբուլյանի տվյալներով, ծննդկանի արյան վերականգնումը եւ նորածինների համապատասխան քաշի ապահովումը ժամանակ է պահանջում (վիտամիններով հարուստ սննդի անհրաժեշտությունը եւս առկա է, քանի որ բժիշկները առաջարկում են անպայման կրծքով կերակրման ինչ-ինչ ունիմ):

Երեկ ծննդատուն այցելեցին ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Աշոտ Եսայանը, կառավարության մարդասիրական օգնության հանձնաժողովի նախագահ Ֆրիդրիխ Բաղեյանը եւ Հայ Եկեղեցական օգնության ֆոնդի ներկայացուցիչները իրենց նվերներով: ՀԵՕՖ-ը Լենա Քերոբյանի ու փոքրիկների համար ծննդատուն էր բերել նաեւ մանկական սնունդ, տաք ծածկոցներ, տակդիրներ, հագուստ եւ մանկական Աստվածաշունչ:

«Թե՛ նախարարությունը, թե՛ կառավարությունը» եւ թե՛ ՀԵՕՖ-ն առաջին անգամ են նման աջակցություն ցուցաբերում որեւէ ծննդկանի եւ նորածինների: ■

«ՖԻՆԱՆՍԻՍՏ»

Բանկային տնտեսագիտական ինստիտուտը նախապատրաստական բաժանմունքում հայտարարում է ընդունելություն:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1994 թ. փետրվարի 20-ը, ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից), ժամը 10:00-14:00: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 53.27.72 հեռախոսահամարներով:

Հասցեն Պուշկինի 25, 1-ին մուտք, 307 սենյակ:

ՆՈՅ

«ՆՈՅ» ԲԱՆԿԸ

Իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց համար բացում է եւ վարում ուբլով եւ տարադրամով հաշիվներ:

Կատարում է դրամարկղային սպասարկում ռուբլով եւ տարադրամով:

Գնում եւ վաճառում է տարադրամ կանխիկ եւ անկանխիկ հաշվարկներով:

Կատարում է փոխանցումներ ՀՀ տարածքից դուրս:

Տրամադրում է կանխիկ վարկեր ռուբլով եւ տարադրամով:

Ընդունում է ավանդներ եւ դրանց դիմաց վճարում է՝ ՀՀ եւ ՌԴ ռուբլով՝

3 ամիս 45%, 6 ամիս 100%

ԱՄՆ-ի դոլլարներով՝ ամենամսյա վճարում 5%

3 ամիս 20 %, 6 ամիս 45 %

500 եւ ավելի ամերիկյան դոլլարով ավանդի դեպքում՝ ամենամսյա վճարում 7 %

3 ամիս 25 %, 6 ամիս 60 %

Դիմեք մեզ Երեւանի հետեւյալ հասցեներով

Պուշկինի 9 (մուտքը Աբովյան փողոցից), հեռ. 58-28-36

Հանրապետության 67, հեռ. 56-51-07

Չեխով 23, հեռ. 46-25-27

Սարյան Բաղրամյան 79, հեռ. 27-05-16

Կոմիտաս 52, հեռ. 23-12-55, 23-08-52

«Անի» հյուրանոց 507, 514 սենյակներ հեռ. 59-45-14, 56-49-30

«ՆՈՅ» բանկը հայտնում է իր ավանդատուներին, որ 500 եւ ավելի ամերիկյան դոլլարով ավանդների դիմաց վճարվող տոկոսադրույքները հունվարի 15-ից բարձրացվում են՝ ամենամսյա վճարում 7%,

3 ամիս 25%,

6 ամիս 60%

ՇՈՒԿԱ

Դրամի արժեզրկումը՝ 500 %

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Կառավարական փորձագետների կանխատեսումների համաձայն Հայաստանում այս տարի դրամի արժեզրկումը կկազմի 500 տոկոս: Այս մասին այսօր հայտնել է հանրապետության էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանը: Սակայն նա նշել է, որ մինչեւ նոյեմբեր-դեկտեմբեր կանխատեսվում է արժեզրկման գործընթացի զգալի անկում ամսական մինչեւ 5 տոկոս: Ենթադրվում է արժեզրկման տեմպերը զգալիորեն նվազեցնել 1995 թվականին:

Փետրվարի 4-ի դրությամբ Երեւանի փոխանակման կետերում դոլլարի եւ ռուսական ռուբլու նկատմամբ դրամի փոխարկային արժեքը հետեւյալն է.

ԱՄՆ 1 դոլլարի եւ ռուս. 1000 ռ. առք վաճառք դրամներով

Մերկուրի	115-130	66,6-77
Արդշինբանկ	20-125	74-79
Հայէկոնոմբանկ	120-126	72-75
MGA	118-124	70-76: ■

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1687. Ստորագրված է տպագրության 4. 02. 1994. Գինը 100 ռուբլի

digitised by A.R.A.R.@